

- ◆ ZUNANJI POGOJI GOSPODARJENJA
V 2013

Franjo Štiblar

- ◆ POGLABLJANJE KRIZE V EVROPSKI
UNIJI; POTREBNE SO KORENITE
SPREMEMBE

Euromemorandum Group

- ◆ GOSPODARSKA POLITIKA ŽE DAJE
PRIČAKOVANE SLABE REZULTATE

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

- ◆ STATISTIČNA PRILOGA

GOSPODARSKA GIBANJA

452-453

Ljubljana, november - december 2012

UREDNIŠKI ODBOR:

Meta Ahtik, Pravna fakulteta UL, Ljubljana;
Wilfried Altzinger, Wirtschaftsuniversität, Wien, Avstrija;
Jani Bekő, Univerza v Mariboru, Maribor;
Velimir Bole, EIPF, Ljubljana;
Enrico Colombatto, Università di Torino, Italija;
France Križanič, Ministrstvo za finance, Ljubljana;
Jože Mencinger, EIPF, Ljubljana – urednik;
Žan Oplotnik, Univerza v Mariboru, Maribor;
Steve Pejovich, University of Texas, ZDA;
Franjo Štiblar, EIPF, Ljubljana;

GOSPODARSKA GIBANJA objavljajo rezultate raziskovanj EIPF o tekočih gospodarskih dogajanjih. Prva številka je izšla junija 1971, od novembra istega leta pa izhajajo redno vsak mesec (z eno dvojno številko v letu). Do novembra 1974 so objavljala rezultate raziskovanj EIPF za Jugoslavijo in so bila pisana v srbohrvaščini. Od novembra 1974 do oktobra 1991, ko so prenehala izhajati, so rezultate raziskovanj za Jugoslavijo objavljala PRIVREDNA KRETANJA JUGOSLAVIJE, GOSPODARSKA GIBANJA pa so se omejevala na Slovenijo. Publikacijo od 2009 sofinancira Javna agencija za knjigo RS.

Pogoji naročila: Naročilo začenja z dogovorno določenim mesecem, naslednja leta se samodejno podaljšuje, konča pa z decembrom tistega leta, v katerem je bilo pisno odpovedano.

© 2012 EIPF, Ekonomski institut d.o.o., Ljubljana, p.p.1722, Prešernova 21,
Tel: (01) 2521688, 2518776, 2518704; Fax: (01) 4256870;
Elektronska pošta: INFO@EIPF.SI,

Domača stran: WWW.EIPF.SI

ISSN številka: 0351-0360

Zaščita vključuje vsako reproduciranje, kopiranje, mikrofilmanje, ne glede na tehniko, celote in posameznih delov.

Tiskala tiskarna CICERO v 400 izvodih.
Oblikovanje in priprava za tisk: Rogač RMV, d.o.o.

KAZALO

ZUNANJI POGOJI GOSPODARJENJA V 2013 6

Franjo Štiblar

1. Pogoji gospodarjenja v 2013-2014 – parametri in politike	7	5
2. Ekonomska politika v svetu – monetarna in fiskalna	9	
3. Napoved gospodarske aktivnosti (rasti BDP) v svetu v 2013-2014	13	
4. Tveganja in negotovosti – z negativnimi posledicami	15	
5. Izzivi ekonomske politike	16	
Literatura	17	

POGLABLJANJE KRIZE V EVROPSKI UNIJI: POTREBNE SO KORENITE SPREMEMBE 19

– EuroMemorandum 2013 –

GOSPODARSKA POLITIKA ŽE DAJE PRIČAKOVANE SLABE REZULTATE 26

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

1. Padanje domačega trošenja se pospešuje	30
2. Povečanje blagovne menjave v oktobru	32
3. Rahla otoplitev gospodarske klime	33
4. Industrijska produkcija višja	34
5. Upad gradbeništva in domačega turističnega povpraševanja se še nadaljuje	35
6. Brezposelnost narašča nekoliko počasneje	36
7. Vse večja cenovna nirvana	37
8. Velik nihaj enotnih stroškov dela navzdol	39
9. Padanje aktivnost (pa tudi davčno reformiranje) stiska javnofinančne prihodke	42
10. Krčenje kreditov se nadaljuje	45
11. Presežek v tekoči bilanci velik tudi v oktobru	46

STATISTIČNA PRILOGA 49

ZUNANJI POGOJI GOSPODARJENJA V 2013

Franjo Štiblar

POVZETEK

6

V petem letu od izbruha globalne finančne krize svetovno gospodarstvo ostaja v negotovi situaciji. V 2012 je gospodarska rast znatno padla, pojavile so se nove negativne negotovosti in tveganja. Nemški politiki napovedujejo EMU še pet let krize.

V razvitih državah, posebno v Evropi v okviru 17 držav Evropske monetarne unije EMU, prevladuje začarani krog kontinuiranih poslabšanj: povečanega suverenega tveganja, poslabšanja bančnega sektorja, fiskalnega zategovanja, padca gospodarske aktivnosti in rasti brezposelnosti. Slabosti razvitih držav pa vplivajo prek meja na države v razvoju v obliki zmanjšanja izvoza, volatilnosti kapitalskih tokov, cen surovin (nižje cene kovin, višje hrane).

Negativne negotovosti in tveganja v 2013 vključujejo potencialno krizo EMU, ameriško fiskalno čer, trd pristanek kitajskega gospodarstva, politične napetosti na Bližnjem in Srednjem Vzhodu ter krizo v deželah v razvoju zaradi zmanjšanja pridelka (suša) in posledično dviga cen hrane.

Nosilci ekonomske politike skušajo v razvitih državah preiniti začaran krizni krog z monetarno ekspanzijo in napovedjo strukturnih reform. Vendar so in bodo kratkoročno zgolj z enim akceleratorjem (monetarni) in tremi zavorami (strukturne reforme, fiskalnimi restrikcijami redukcijami, bančna in širše finančna reforma) neuspešne. EMU, manj zadolžena od ostalih razvitih delov, edina med glavnimi globalnimi akterji vodi izrazito restriktivno fiskalno politiko razdolžitve, a zato dejansko povečuje relativno zadolženost (fiskalni multiplikator je večji od 1), hkrati pa s tem edina pogloblja recesijo in hitro poslabšuje blaginjo. Omejevanje kreditov bankam ne izboljšuje, temveč poslabšuje solventnost (bančni solventnostni multiplikator je večji od 1), kar prek povečevanja slabitev zmanjšuje njihovo profitnost in likvidnost.

Po mnenju LINK-UN DESA bo potrebno začeti razmišljati o alternativnih opcijah ekonomske politike (in dolgoročneje ekonomskega sistema). Na globalni ravni to pomeni spremembo zaporedja v fiskalni politiki od prioritete zmanjševanja fiskalnega primanjkljaja z zmanjšanjem javnih izdatkov na prioriteto vzpodbude gospodarski rasti z vzpodbudo

javnih socialnih izdatkov in investicij ter kasnejšo konsolidacijo proračuna ter dolga; preusmeritev ciljev strukturnih reform za rast BDP in povečanje zaposlovanja, koordinacijo monetarnih s fiskalnimi vzpodbudami ter pomoč revnim s socialnimi izdatki na državnih in svetovni ravni.

Slovenijo bo v 2013 imela v absolutnem smislu neugodne zunanje pogoje gospodarjenja. Relativno glede na 2012 pa bodo po osnovnem scenariju nasploh celo malo boljši. Pozitivni dejavniki bodo monetarna ekspanzija, pad cen nafte, rast kapitalskih tokov, rast svetovnega uvoza, apreciacija valut držav v razvoju; nevtralni dejavnik bo status quo tečajnih razmerij razvitih in inflacije v svetu; negativni pa nizka rast BDP trgovinskih partneric, rast cen hrane in fiskalna restriktivnost EU. V primeru uresničitve negativnega scenarija bodo v 2013 večja poslabšanja glede na 2012: pad proizvodnje in uvoza v svetu, rast cene nafte in hrane. V primeru uveljavitve nove ekonomske usmeritve EU pa lahko pride do začetka izboljšanja zunanjih pogojev: oživljanje aktivnosti in uvoza partnerjev, ugodnejši »terms of trade«.

Prispevek napoveduje zunanje pogoje gospodarjenja, s katerimi se bodo srečali slovenski gospodarski subjekti (realni sektor, finančni sektor in prebivalstvo, država) v 2013. Ne napoveduje gospodarskih gibanj v Sloveniji. Ukrepe slovenske ekonomske politike in sistemske spremembe obravnava, na primer, Bole (Gospodarska gibanja 2012, februaraska in avgustovska številka). Tukaj so prikazana gibanja cen na svetovnih trgih, mednarodna finančna gibanja in gospodarska aktivnost držav, ključnih za svetovno konjunkturo in najpomembnejših trgovinskih partneric Slovenije. Članek temelji na podatkih, študijah in ugotovitvah redne konference LINK konec oktobra 2012 v OZN, ZDA, kjer je bil tudi slovenski prispevek.

1. Pogoji gospodarjenja v 2013-2014 – parametri in politike

Cene v umirjanju, mednarodni tokovi v rahlem porastu

Izostanek oživljanja svetovne produkcije zmanjšuje povpraševanje po surovinah, predkrizna ekspanzija pa je povečala kapacitete ponudbe. Zato je dolgoročni trend umirjanje cen (Tabela 1). Drugače je pri hrani, kjer je suša zmanjšala pridelek žit (ne riža), kar dviguje cene.

Tabela 1

Svetovni trgi - cene in mednarodni tokovi, 2012-2014

	2012	2013	2014
Cene surovin	pad konec leta	rahla rast	umiritev
- hrana	max julij 2012, nato pad	rast v začetku	umiritev cen
- kovine in rude	padec cen	nizke cene	nizke cene
- nafta (\$/sod)	111	105	105
Potrošniške cene			
- razvite države	1.9%	1.6%	1.8%
- države v razvoju	5.5%	5.3%	5.0%
Kapitalski tokovi v manj razvite države	padec	zmerna rast	zmerna rast
Valutni tečaji			
- držav v razvoju	postopna apreciacija	postopna apreciacija	postopna apreciacija
Trgovinska menjava			
vrednost izvoza, rast	4.6%	6.6%	8.3%
volumen izvoza, rast	3.2%	3.9%	5.1%

Vir: materiali LINK, IMF, WB, EU; FAPRI, CEEC

Institut **FAPRI** (Meyers, 2012) ugotavlja padec **proizvodnje hrane**: žita v 2012/2013 glede na predhodno sezono za 3%, pšenice za 6%. V ZDA negativno deluje razprava o zmanjšanju subvencij farmerjem, v EU reforma CAP. Pričakujejo ohranitev cen kmetijskih surovin na višji ravni kot so bile pred skokom v 2007/2008, vendar z večjimi nihanji in negotovostjo kot nekoč. Razlogi za negotovost so predlogi nove agrarne politike (manj podpore kmetijstvu), odnosi s cenami energije, nihanja tečajev, posledice finančne krize in klimatske spremembe.

Napoved svetovnih **cen nafte** v 2013 prevladujoče kaže na rahlo znižanje v primerjavi z 2012: 112 \$ za sodček (Kaufmann, CEES, Boston, 2012), LINK 105 \$. Tveganja pri tej napovedi so sankcije proti Iranu, kvote OPEC-a in uporaba strateških rezerv ZDA. Srednjeročno pa prihaja do premika v povpraševanju (ne-OECD bodo od 2018 naprej trošile več nafte kot OECD), ponudba tako ne-OPEC (ZDA) kot OPEC se bo povečala..

Ne razlagajte in napovedujte cene nafte zgolj na osnovi njene vloge energetske surovine

Cena nafte naj bi se umirila, če bodo delovale samo tržne sile njene primarne uporabe kot energetske surovine. Ponudba naj bi postopno rasla (nove kapacitete ZDA, zelena umiritev situacije na Bližnjem Vzhodu), povpraševanje bo umirjeno (zaradi nizke svetovne gospodarske rasti in povečanja energetske učinkovitosti proizvodnje). Velika nihanja na finančnih trgih povzročajo tudi pretvarjanje nafte kot predmet »financializacije« – naslednjega cilja spekulativnega napada finančnikov. Po analizi CEEC Bostonske univerze

postaja pri nizkih obrestnih merah¹ (in trenutno so zgodovinsko rekordno nizke) nafta predmet finančnih investicij in špekuliranja, na katerem se gradi naslednji balon. Lahko se kupuje/prodaja v naprej (futures) bodisi kot zaščita pred negotovimi nihanjem v prihodnosti ali kot špekulacija za zaslužkom ob morebitnem višanju cen v prihodnosti. Finančno in ne realno dodatno povpraševanje prenese pričakovano bodoče višjo ceno že v sedanost s špekulativnimi nakupi, bodočo nižjo ceno že v sedanost s špekulativnimi prodajami. Ilustracija iz 2008 to potrjuje. Sredi 2008 se je cena nafte dvignila na preko 140 \$ za sodček (prva faza), da bi nato v nekaj mesecih padla na 40 \$ za sodček (druga faza). V takih razmerah razlagati tekoča in napovedovati prihodnja gibanja cene nafte na osnovi njene osnovne uporabne vrednosti je povsem nesmiselno. Nafta ni več zgolj energetski vir, temveč je na finančnih trgih ob upoštevanju zaloga tudi objekt špekulacije in ena od podlag napihovanja finančnega balona.²

9

Neto kapitalski tokovi postopno znova v države v razvoju, a ne brez negativnih učinkov

V prvih letih globalne krize so države v razvoju, vključno z BRICST (»emerging markets«) doživele neto vračanje kapitala v razvite države, ki so reševale svojo kožo. Nizke obrestne mere razvitih držav skupaj z monetarno ekspanzijo (njihov quantitative easing, po domače ekspanzija centralno bančnih kreditov in zatem denarne mase) v 2013 in 2014 predvideno znova usmerjata kapitaliske tokove iz razvitih v manj razvite države, hkrati pa povzročata apreciacijo domačih valut držav v razvoju. Pri tem večinoma ne gre za investicije v nove realne kapacitete. Razvite države še vedno in ponovno rešujejo svoje ekonomske probleme z njihovim izvozom v države v razvoju. Slednjim se ali večajo devizne rezerve na rekordne višine (če priliv tujih valut odkupujejo) in rastejo cene (če odkupov ne sterilizirajo), ali pa poslabšujejo plačilne bilance in povečuje zunanji dolg.

Bolj umirjena rast zunanje trgovine v svetu

Svetovna bilančna neravnnotežja so se v krizi nekoliko zmanjšala, predvsem zaradi zmanjšanja uvoza bogatih dolžnikov. ZDA še vedno dolgujejo neto finančno tujini vsaj 25% BDP. Tudi zato bi morala biti svetovna ekonomsko-politična usmeritev v rast aktivnosti, ne izravnavanje bilanc. Vrednost trgovine se bo le postopno povečevala (od 4% proti 8% letno), kar je povezano tudi z bolj postopno rastjo BDP, če je izkustveno multiplikator zunanje trgovine na proizvodnjo 2.

2. Ekonomska politika v svetu – monetarna in fiskalna

Predstavniki mednarodnih institucij (off-site: IMF, Svetovna banka, EU, OECD, Oxford Economics) se pretežno zavzemajo za nadaljevanje dosedanje ekonomsko-politične

¹ Finančni špekulanti iščejo alternative nizkodonosnim depozitom in obveznicam in nalagajo v nakupe nafte. V upanju, da ji cena v prihodnje naraste. To dviguje njeno ceno nad "realno" že v sedanosti.

² Tudi o tem, kaj bo podlaga naslednjega finančnega napihovanja balona, obstaja neskončno špekulacij: nafta, zlato, nova informacijska tehnologija, ali nekaj tretjega.... Vse imajo enako verjetnost (ne)uresničitve.

usmeritve, analitiki iz posameznih držav (on-site) pa za spremembo politike, ki že peto leto pogloblja krizo. Še nikoli v nekaj desetletni zgodovini projekta LINK neskladje med off-site in on-site strokovnjaki ni bilo tako izrazito. Prvi so z vztrajanjem pri doktrini, ki je povzročila krizo, v bistvu izgubili stik s stvarnostjo.

V 2013-2014 se pričakuje nadaljevanje ekspanzivne **monetarne** politike v vodilnih svetovnih ekonomijah: znižanje ali vsaj ohranitev že sedaj rekordno nizkih obrestnih mer in ohranitev ali povečanje nakupov obveznic s politiko odprtega trga (oziroma QE), ki enostavno pomeni dodatno primarno emisijo centralnih bank s ciljem povečanja kreditov bankam in zatem količine denarja v obtoku (Tabela 2).

10

Tabela 2

Napovedane ekonomske politike ključnih svetovnih gospodarstev, 2013-2014

	ZDA	EU	JAPONSKA	KITAJSKA
MONETARNA				
Obrestna mera	0-0.25%	znižanje za 0.25 ot	0%-0.1%	znižanje
Nakupi odprti trg	\$40 mia mesečno	OMT, nakup državnih obveznic	rast nakupa s 70 na 80 bilijard Yen	
Drugo	podaljšanje ročnosti			znižanje stopnje obvezne rezerve
FISKALNA				
		zmanjšanje fiskalnih neravnotežij		
Javni prihodki	- ostane nižji davek plač - višji davki za bogate v 2014		dvig davka na potrošnjo iz 5% na 8%	
Javni izdatki	ne bo manj izdatkov		manj obnove po tsunamiju	aktivno več investicij v infrastrukturo
TEČAJNA				
		1 € = 1.28 \$	1 \$ = 80 Yen	mala apreciacija juana

Viri: GEO LINK, IMF WEO, Svetovna banka, OECD, EU

Fiskalna politika bo po napovedih izrazito ekspanzivna na Kitajskem, zmerno ekspanzivna v ZDA, želeno bolj restriktivna na Japonskem, izrazito restriktivna v EU. Natančno s to dinamiko je pozitivno korelirana dinamika rasti BDP, od najvišje za Kitajsko do negativne za EU in v njenem okviru EMU.

Fiskalni multiplikator je večji od 1 - ugotavlja celo IMF in upoštevajo vsi razen EU

Še IMF (po navodilu iz vodstva) zdaj (pod francoskim vodstvom) »sme« objaviti empirično podloženo študijo, da je fiskalni multiplikator med 0.9-1.7 (povprečje 1.5%) in ne 0.5, kakor je trdila vladajoča doktrina doslej (IMF, WEO, October 2012). Kakor da teh empiričnih podatkov niso imeli že prej, le politično so postali objavljeni s spremembo v vodstvu IMF. Pomeni, da zmanjševanja proračunskega primanjkljaja (in s tem javnega dolga) za 1% BDP zmanjša BDP sam v povprečju za 1.5% BDP in poleg nadpovprečne kontrakcije gospodarske (in standarda) kljub absolutnemu zmanjšanju povečuje relativno zadolženost države (javni dolg/BDP) ter s tem otežuje razdolževanje. Tako ostaja po omilitvi stališč IMF v znameniti »trojki svetovnih valptov« predstavnik EU (za njim stoji najmočnejša članica EU) najhujši (najstrašnejši) preganjalec. Enakovrstna politika nemškega finančnega ministra v 1931-1932 je bila ključna za neugodne dogodke, ki so sledili.

fiskalni multiplikator = $r \text{ BDP} / r (\text{primanjkljaj proračuna}) > 1$ (1),

r = stopnja rasti

Za lekcijo cilju izravnavanju proračuna v EMU je že pred več kot 80 leti po veliki gospodarski krizi ekonomska teorija in praksa (New Deal) prišla do spoznanja, da izravnani proračun ni nevtralen, temveč deluje prociklično; v razmerah izravnavanja salda proračuna z zmanjševanjem izdatkov se še hitreje zmanjšuje produkt in torej pogloblja globina ciklusa. To je kritična napaka v zaporedju (sequencing) ukrepov ekonomske politike EU, ki jo čutijo njeni državljani že peto leto. Prav očitno je potrebna najprej rast, potem konsolidacija proračuna in razdolževanje in ne obratni vrstni red, kot ga prakticira le EMU. Oboje hkrati pa na ravni celotne EMU ni mogoče, če članice, ki imajo možnost, ne želijo vzpodbuditi domačega finalnega povpraševanja. ZDA, Japonska in Kitajska so evropski pristop pragmatično zavrnile. Čeprav imajo bistveno večje proračunske primanjkljaje (in večje dolgove relativno glede na BDP) in znatno manjšo brezposelnost kot EU spodbujajo rast BDP z javno potrošnjo in proračunskim primanjkljajem. Zato v primerjavi z EU dosegajo pozitivno rast BDP in zmanjšujejo brezposelnost.

Zmanjševanje plačilnobilančnih neravnotežih in status quo tečajev

Ne preseneča, da se notranja proračunska in zunanja plačilno-bilančna neravnotežja sicer v okviru EU v absolutnem izrazu zmanjšujejo, a celo po skoraj petih letih krize niso odpravljena. Zmanjšanje plačilnobilančnih neravnotežij se ustvarja tudi na svetovni ravni: Kitajski in Japonski se presežki zmanjšujejo, EU izravnava bilanco, ZDA bi lahko primanjkljaj malo zmanjšala.

Po predpostavkah napovedi LINK ostajajo tečaji svetovnih valut v 2013 na sedanjih ravneh: 1.28 \$ za 1€, rahla apreciacija kitajskega juana, Švica ohranja mejo najmanj 1.2 SF za 1 €. Med-tečajni šoki niso predvideni, dejansko pa niso niti predvidljivi.

Tudi bančni solventnostni multiplikator je večji od 1

Empirično potrjeno dejstvo, da je bančni solventnostni multiplikator večji od ena, doslej tudi ni bilo pripoznano.³ Slednji pomeni, da z zmanjševanjem obsega danih kreditov v času recesije banke v resnici ne izboljšujejo, ampak poslabšujejo svoj solventnostni položaj (koeficient kapitalske ustreznosti). (2) Zmanjševanje danih kreditov zmanjšuje prvi element tveganjem prilagojene aktive, a zaradi krčenja kreditov (druga sestavina enačbe (3)) poslabšuje položaj ostalih komitentov banke, ki so vsi med seboj povezani v gospodarske verige.⁴ To povzroča padec bonitete preostalih komitentov in s tem povečanje tveganj in zahtevanih rezervacij – slabitev kot drugi element tveganju prilagojene aktive. Učinek slednjega je večji od padca obsega danih kreditov (4). Končni rezultat je v resnici povečanje tveganju prilagojene aktive in ne načrtovano zmanjšanje, s tem pa večje zahteve po kapitalu, in ne manjše. To velja za posamezno banko, agregatno pa za celoten bančni sektor v državi. Kreditni krč končno vodi v neučinkovitost stimulativnih ukrepov monetarne politike. Bolj eksaktno izraženo:

količnik kapitalske ustreznosti = kapital / aktiva prilagojena tveganju (2)

aktiva prilagojena tveganju = Σ (kredit_i x tveganja_i) (3)

zmanjšanje kreditov < povečanje tveganja (4)

Ključno je, da zmanjšanje kreditov za 1% poveča tveganja za več kot 1%, kar poveča tveganjem prilagojeno aktivo bank in s tem kapitalsko ustreznost poslabša, ne izboljša, kot je bil prvoten namen zmanjševanja kreditne aktivnosti bank.

tveganja_i = 1/ boniteta_i (5)

Še več, kreditni krč poslabšuje poleg solventnosti tudi profitnost bank (slabšanje bonitete komitentov zahteva večanje slabitev iz dohodka in zato manjša čisti dohodek) in tudi likvidnosti bank (več denarja v slabitve zmanjšuje njegov znesek namenjen likvidnosti). Boniteta pada (5).

³ Velja enako kot za fiskalni multiplikator. Hkratno delovanje obeh v obliki krčenja javnih izdatkov in kreditov bank eksplozivno pospešeno pogloblja gospodarsko krizo.

⁴ O tem že Bole (2012) v citiranem članku. Enako, avtor tega članka pomladi 2011 s trditvijo, da enkratna dokapitalizacija, čiščenje slabe aktive banke ne zagotavlja trajnosti rešitve: v kriznih razmerah negativne rasti BDP vedno novi prej solidni komitenti banke postajajo slabi in znova se pojavi slaba aktiva. Le intervencija nosilec ekonomske politike od zgoraj s fiskalno in monetarno stimulacijo hkrati vzpodbudi rast BDP, v takih razmerah pa začarani krog deluje v pozitivno smer: aktivnost podjetij raste, kar izboljšuje boniteto, banke lahko zmanjšujejo tveganja, rezervacije («krepitve») in s tem avtomatično izboljšujejo kapitalsko ustreznost.

3. Napoved gospodarske aktivnosti (rasti BDP) v svetu v 2013-2014

Svetovna banka (2012) in IMF ocenjujeta, da je kljub izboljšanim finančnim pogojem gospodarska rast v svetu šibka in nestabilna: sredi leta 2012 se je pojavil finančni nemir, tveganje krize ostaja (razdolževanje omejuje rast, čeprav zmanjšuje omejitve financiranja; indeks sentimenta direktorjev napoveduje slabo aktivnost, indeks volatilnosti oziroma strahu VIX pa ostaja višji kot v preteklosti), višje so cene pšenice, dežele v razvoju pa potrebujejo bolj krepitev ponudbene strani kot povpraševanja. Znižujejo se ocene rasti BDP v 2012 in napovedi za 2013 in 2014. OECD v zadnji napovedi konec novembra prav tako še znižuje svetovno gospodarsko rast.

13

V ključnih svetovnih gospodarstvih je **stanje in napoved** naslednja (Tabela 3):

Tabela 3:

Gospodarska aktivnost v svetu v 2007-2012 in napoved v 2013-2014

Rast BDP	2007	2008	2009	2010	2011o	2012n	2013n	2014n
Svet	4.0	1.5	-2.3	4.1	2.7	2.3	2.5	3.3
OECD	2.7	0.1	-3.8	3.0	1.6	1.4	1.4	2.3
- EU	3.2	0.3	-4.3	2.0	1.5	-0.3	0.6	1.7
- Madžarska	0.1	0.9	-6.8	1.3	1.7	-1.3	0.6	2.2
- EMU	3.0	0.4	-4.2	1.9	1.5	-0.5	0.3	1.4
- Avstrija	3.7	1.4	-3.8	2.3	2.7	0.8	1.3	2.0
- Italija	1.5	-1.2	-5.1	1.5	0.4	-2.4	-0.3	1.4
- Francija	2.3	-0.1	-2.7	1.5	1.7	0.1	0.3	1.1
- Nemčija	3.3	1.1	-5.1	3.7	3.0	0.9	1.0	1.8
- Slovenija	6.9	3.6	-7.8	1.5	0.6	-2.2	-0.6	2.1
- ZDA	1.9	-0.3	-3.5	3.0	1.8	2.1	1.7	2.7
- Japonska	2.2	-1.0	-0.1	2.5	0.3	2.1	2.1	2.7
tranzicijske države	8.6	5.2	-6.5	4.1	4.5	3.5	3.6	4.2
- J.V.Evropa	6.0	4.2	-3.7	0.5	1.1	-0.3	1.3	2.6
- Hrvaška	5.1	2.2	-6.0	-1.2	0.0	-1.3	0.8	2.5
- CIS	8.8	5.3	-6.8	4.5	4.8	3.8	3.8	4.3
- Rusija	8.5	5.2	-7.8	4.0	4.3	3.7	3.6	4.2
dežele v razvoju	7.9	5.2	2.5	7.5	5.8	4.8	5.2	5.7
- Afrika	6.0	4.8	2.0	4.6	0.9	5.0	4.8	5.1
- Latinska Amerika	5.6	4.0	-2.1	6.0	4.4	3.3	3.9	4.4
- Azija JV	10.0	6.1	5.3	8.8	6.9	5.6	6.0	6.5
- Kitajska	14.2	9.6	9.2	10.4	9.3	7.7	8.0	8.2
turistični prihodi		2.1	-3.8	6.6	5.0	4.2	3.8	3.8

Svetovno gospodarstvo po padcu v 2009 ne oživlja kontinuirano. Po dnu krize v 2009 sta monetarna in fiskalna spodbuda omogočili 4.1% rast BDP v 2010, s slabitvijo spodbud pa je rast oslabela. Razvite države rastejo bistveno počasneje od držav v razvoju, ki se jih kriza ni toliko dotaknila. EU ima celo negativno rast, v njenem okviru pa je tudi Slovenija pod povprečjem. Tudi Nemčija, ki naj bi bila lokomotiva evropske rasti, je vse bližje stagnaciji (nova napoved govori o 0.8% rasti v 2012 in le 0.4% rasti v 2013), kar dodatno slabi druge članice EU, katerih rast sloni na izvozu v Nemčijo. Članice EMU se medsebojno vlečejo navzdol.

14

EU in EMU je padla nazaj v recesijo, zaradi krize suverenega dolga, bančne krize in krize zaupanja. Trije glavni viri slabosti so: »kontaminiran« bančni sektor, negotovost glede obstoja eura in EMU, sinhronizirano fiskalno zategovanje. Malo je upanja za rast ob sedanji fiskalni konsolidaciji, posebej neuspešni v recesiji, tako da bo BDP po novih napovedih v sami EMU padel tudi v 2013.

ZDA Šest let nizke rasti se nadaljuje v 2013, a pospešek je mogoč na srednji rok. Negativne slabosti in tveganja na kratki rok so umiritev izvoza in investicij, večja brezposelnost, uresničenje fiskalne čeri (grozi prenehanje veljavnosti davčne razbremenitve: davkov 280 milijard \$, 2% davka na plače 180 milijard \$, kompenzacij za brezposelnost 40 milijard \$; zmanjšanje izdatkov države: avtomatično 98 milijard \$) in negativna zunanja tveganja. Dobri znaki, še vedno tentativni, so: ozdravitev nepremičninskega sektorja, več monetarne vzpodbude (do sredine 2015 je obrestna mera FED zagotovljeno nizka, do konca 2012 nakupi obveznic s strani FED, in QE3 nakupi MBS dokler se trg dela ne izboljša), upočasnitev razdolževanja na srednji rok. Decembrska napoved FED o nadaljevanju pospešenega odkupovanja obveznic, ohranitvi nizke obrestne mere vse dokler stopnja brezposelnosti ne pade pod 6.5%, rast BDP doseže med 2.3-3%, ponovno poudarja bistveno večje angažiranje FED za rast BDP v ZDA kot ima že po statutu ECB za rast v EMU (več avtor, 2011).

Japonska rast BDP se umirja, poslovna pričakovanja poslabšujejo, zunanja trgovina zmanjšuje, posebno s Kitajsko (politična ohladitev), zato se trgovinski primanjkljaj povečuje (padec izvoza, uvoz nafte za nadomestitev atomske energije). Pozitivni učinek tsunamija na BDP preko povečanja javnih izdatkov za obnovo se je izpel, brezposelnost se vendar v 2012 zmanjšuje (v avgustu stopnja 4.2%), potrošnja prebivalstva je močna tudi zaradi rasti plač, cene padajo, monetarna vzpodbuda deluje po tsunamiju. Pričakovano je povečanje davka na potrošnjo iz 5% na 8% v aprilu 2014 in na 10% v oktobru 2015, kar bo zmanjšalo fiskalni primanjkljaj in rast javnega dolga, a nadalje umirilo gospodarsko rast. Rast BDP okrog 0% je napovedana na prehodu v 2013, zatem rahlo izboljšanje.

Kitajska znižuje napovedano rast BDP na okrog 8%. Sedanja rast je bližje 7%, kar pomeni prepolovitev rasti dosežene še pred petimi leti. Torej bo vse težje lokomotiva svetovne rasti, na kar se naslanjajo za vzpodbudo domači rasti preko izvoza na Kitajsko druge države, predvsem tudi EU.

Napovedana gospodarska rast v **glavnih zunanjetrgovinskih partnericah Slovenije** je šibkejša oziroma nič boljša celo od slabih napovedi za EU oziroma EMU. Pomeni, da velike izvozne ekspanzije kot osnove slovenski gospodarski rasti ne bo, kar se potrjuje že v usihanju izvoza v drugi polovici 2012. Povprečna rast BDP v šestih partnerkah, štirih sosedah Slovenije plus Nemčija in Francija, je za 2012 napovedana -0.53% (svet 2.3%, EU -0.3%, EMU -0.5%), v 2013 je +0.6% (svet 2.5%, 0.6% EU, 0.3% EMU), za 2014 pa 1.8% (svet 3.3%, EU 1.7%, EMU 1.4%).

Globalna **brezposelnost**, in ne inflacija kot nekoč vse bolj postaja največji problem med osnovnimi makroekonomskimi cilji v svetu in pri nas. Od izbruha krize konec 2008 stopnja brezposelnosti v EU narašča (kljub temu, da se aktivni delovni kontingent zmanjšuje). Konec 2012 v EU dosega rekordnih 11.7% in se bo še povečevala.

Inflacija se, razen v nekaterih državah v razvoju, še naprej povsod umirja. Zaradi recesijskih gibanj v realnem sektorju in pričakovanega umirjanja cen surovin in energije je napovedana nadaljnja umiritev cen.

Turizem je redka aktivnost, ki kaže vztrajnost ob krizi v 2012 in dobre napovedi za 2013-2014 (WTO, 2012). V prvi polovici 2012 je bilo v primerjavi s prvim polletjem 2011 za 5% več mednarodnih prihodov (arrivals), v celotnem 2012 naj bi presegli 1 milijardo (pri svetovni populaciji 7 milijard ljudi). Preko polovica so čisti turistični prihodi. Ostalo so poslovna potovanja in selitve. V 2011 je bilo 990 milijonov mednarodnih prihodov, ki so ustvarili za 940 milijard € turističnih dohodkov in za 144 milijard € transportnih prihodkov. Turizem predstavlja 30% izvoza storitev oziroma 5% celotnega izvoza blaga in storitev v svetu. Napoved WTO: turistični prihodi naj bi naraščali povprečno po 3.8% letno (za povprečno 42 milijonov turistov) v dekadi 2011-2020, zatem pa 2.9% letno (za 45 milijonov) v dekadi 2021-2030. Tako bi bilo v 2030 1.8 milijarde mednarodnih prihodov. Gre za kakovostno boljše storitev z dohodkovno elastičnostjo povpraševanja večjo od 1.

4. Tveganja in negotovosti – z negativnimi posledicami

Tveganja napovedi gospodarske aktivnosti so predvsem v verjetnosti, da bo slabše od osnovne napovedi (»downside risk«).

Glavna tveganja, negotovosti vključujejo:

- poglobljeno ekonomsko recesijo v EMU, ki bi jo lahko omilila nadaljnja monetarna vzpodbuda s septembrskim programom OMT neposrednega nakupa državnih obveznih članic EMU s strani ECB. Le-ta se aktivira le, če država zaprosi za pomoč preko EFSF/ESM mehanizma, kar pa sproži pogojevanje, ki si ga članice EU ne želijo (glej Španija);
- fiskalno čer (politično nesoglasje in zato padec javnih izdatkov ob rasti davkov v ZDA v začetku 2013); uresničeno oboje bi zmanjšalo agregatno povpraševanje v ZDA za 4% BDP,

- upočasnitev rasti v vodilnih razvijajočih državah BRICS iz 2010 na 2012: v Indiji od 8.9% na 5.5%; v Braziliji od 7.5% na 1.7%. Tudi stopnja rasti BDP Kitajske je padla od 10.4% na 7.7%, a se pričakuje prekinitev umirjanja z novo monetarno in fiskalno vzpodbudo po partijskem kongresu in zamenjavi vodstva. Padec aktivnosti na Kitajskem je posledica predvsem dveh ukrepov: upočasnitve investicij v nepremičnine in bolj pazljive fiskalne vzpodbude;
- geopolitične napetosti v Zahodni Aziji znižujejo gospodarsko aktivnost in črpanje (ponudbo) nafte, kar lahko dvigne njeno ceno;
- večji dvig cen hrane zaradi letošnjega zmanjšane pridelka žitaric ob globalni suši

16

Ob uresničitvi negativnih scenarijev je mogoča v svetu celo recesija dvojnega W: svetovni BDP bi v 2013 zrasel le 0.1% (osnovni scenarij 2.5%), v 2014 pa le 1.8% (osnovno 3.3%).

5. Izzivi ekonomske politike

Vprašljivo je, ali je lahko kombinacija predvidene ekonomske politike fiskalnega zategovanja (predvsem EU, a tudi nekatere druge države in regije) in monetarne ekspanzije (vzdrževanja nizkih obrestnih mer in nove vzpodbude s centralnobančno emisijo - quantitative easing) uspešna pri vzpodbujanju realne gospodarske rasti? Težko in malo verjetno. Monetarna ekspanzija namreč ne more trajneje in izraziteje nadomestiti izpada fiskalne vzpodbude. Prva je namenjena skrbi za likvidnost, druga za solventnost in s tem rast. Kratkoročno je do neke mogoče nadomestilo ene z drugo (izkušnja v EU), dolgoročno pa nikakor ne, posebej če je gospodarska klima pesimistična, k čemur prispevajo tudi politiki v EU z napovedmi krize za naslednjih pet let. Pesimistične napovedi namreč zaustavljajo potrošnje prebivalstva, investicije, izvoz; hkrati pa zategovanje pasu onemogoča izdatke javnega sektorja kot edinega preostalega dejavnika povečanja finalnega povpraševanja (kot vzpodbude proizvodnji). Bilance je potrebno izravnati, dolg odplačati in s tem popraviti napake prevelikega trošenja iz preteklosti, vendar je ključno vprašanje kdaj – torej zaporedje ukrepov.

Zgodovinske izkušnje prejšnjih kriz (New Deal) in rezultati v praksi dajejo odgovor o pravih prioritetah. Danes imamo štiri leta neuspešnega oživljanja EU gospodarstva, obnašanje ne-EU razvitih držav z načrtovanimi znatno večjimi proračunskimi primanjkljaji (Japonska na primer 13% BDP; ZDA, UK vsaj dvakrat tako velik kot EMU) in večjo relativno zadolžitvijo od EMU (Japonska preko 250% BDP, ZDA in UK po preko 100% BDP), a zato z rastjo BDP (glej tabelo 3; EMU padec) in izrazito manjšo brezposelnostjo (ZDA 7.8%, Japonska 4.2%, Kitajska okrog 5%; nasprotno pa EU 11.7%). Odgovor o pravih prioritetah je na dlani.

Alternativna usmeritev za nosilce ekonomske politike bi bila (projekt LINK):

- 1/ bolj celovit fiskalni pristop v svetu s poudarkom na kratkoročni vzpodbudi rasti in šele srednjeročni konsolidaciji proračunov,
- 2/ v EMU oblikovanje bančne unije in potencialno fiskalne unije za povrnitev zaupanja v oživljanje ekonomske aktivnosti,
- 3/ večji poudarek fiskalnih politik na rasti zaposlovanja, četudi prehodno preko rasti neposrednih državnih izdatkov,
- 4/ doseči večjo kooperacijo v svetu: večjo sinergijo in boljšo koordinacijo med fiskalno in monetarno politiko in med fiskalnimi oziroma monetarnimi politikami ključnih držav,
- 5/ predvideti dovolj finančnih in realnih virov v podporo revnim v posameznih državah in najmanj razvitim državam pri njihovih prizadevanjih za uresničenje razvojnih ciljev (Millenium Development Goals).

17

Zanimivo je, da v razmerah napačno usmerjenih ekonomskih politik (ki vodijo v novo recesijo) največja podpora gospodarski rasti (in zmanjšanju brezposelnosti) prihaja od naravnih katastrof (tsunami na Japonskem, tajfun Sandy v ZDA) oziroma od človeka kreiranih dogodkov in izdatkov zanje (na primer olimpijada v Angliji, Evropsko prvenstvo v nogometu na Poljskem in v Ukrajini). Če se ljudje zavestno ne odločajo za večje javne izdatke kot način vzpodbude gospodarski aktivnosti, jih k temu prisili ali narava ali pa posebni množični odmevni športni in drugi dogodki, ki povečajo vse oblike končnega trošenja. Oboji zahtevajo velike javne izdatke reševanja po nesreči ali organiziranja dogodka, investicije, ki jih sicer ne bi bilo, in na koncu osebno potrošnjo ter poudarjeno pospešijo rast BDP v državah njihove geografske lokacije. Izostanek primarno hotene fiskalne vzpodbude je v teh redkih primerih nadomestila nehotena (nenačrtovana) fiskalna vzpodbuda. Za fantazijski izziv: morda pa bi bil celo »helikopter experiment« v sedanji recesiji spet aktualen. Gre za v teoriji hipotetično izmišljen primer neselektivnega metanja denarja med ljudi iz helikopterja, kar bi povečalo potrošnjo in tako spodbudilo proizvodnjo, investicije in zato zaposlenost.

Literatura

- Bagaria and all: Fiscal consolidation during a depression, NIERS, LINK October 2012,*
Ban Kanemi: Regional Outlook: Japan, LINK, October 2012
Bole V.: Repesaž ekonomske politike, Gospodarska gibanja, EIPF, Ljubljana, št. 444, 2/2012
Bole V.: Ekonomsko-politični videz in stvarnost, Gospodarska gibanja, EIPF, Ljubljana, št. 449, 8/2012
Burns A.: Global Economic Prospects, DEC Prospects Group, LINK, October 2012
Duttagupta R.: World Economic Outlook, The World Bank, LINK, October 2012
Herzog G.: Global Scenarios, Oxford Economics, LINK October 2012
Holland D.: Prospects for Europe, NIERS, LINK, October 2012
Hong Pingfan: Economic Outlook for the USA, LINK, October 2012
Karadeloglou P.: Price and non-price competitiveness puzzle in the euro area, ECB, LINK,

- Kaufmann R.: The Forecast for World Oil Prices, CEES, Boston University, LINK, X/2012*
Kaufmann R.: 2008 financial crisis and oil markets: the effect of low interest rates, LINK, X/2012
Khan S.: Prospects for International Tourism, UN DESA, LINK, October 2012
Meyers W.H.: The 2012 drought: impacts on the FAPRI agricultural commodity outlook, FAPRI Michigan University, LINK, October 2012
Štiblar F.: The Role of Monetary Policy in Crisis: FED versus ECB, Slovenian Law Review, PF Ljubljana, December 2011
Štiblar F., Mencinger J.: Country Report: Slovenia, LINK, October 2012
The Economist, London, razne številke
Turner D.: Imbalances in the Euro area, OECD, LINK, October 2012
Vos, R.: Global Economic Outlook, 2012-2014, UN-LINK, New York, October 2012

Evropski ekonomisti za alternativno ekonomsko politiko v Evropi
– EuroMemo skupina –

POGLABLJANJE KRIZE V EVROPSKI UNIJI: POTREBNE SO KORENITE SPREMEMBE

– EuroMemorandum 2013 –

19

V spomin na Tadeusza Kowalika (1925-2012), uglednega poljskega političnega ekonomista, neutrudnega zagovornika blaginje in demokratičnih pravic delavcev in njihovih družin.

EuroMemorandum je osnovan na razpravah in člankih, predstavljenih na 18. konferenci o alternativni ekonomski politiki v Evropi, ki jo je organizirala EuroMemo skupina med 28. in 30. septembrom 2012 v Poznaniu (Poljska). Besedilo je pripravljeno na osnovi pisnih prispevkov avtorjev: Örjan Appelqvist, Joachim Becker, Hermann Bömer, Tanja Česen, Judith Dellheim, Włodzimierz Dymarski, Giovanni Esposito, Trevor Evans, Fintan Farrell, Marica Frangakis, John Grahl, Peter Herrmann, Peter Huber, Manuela Kropp, Karin Küblböck, Erkki Laukkanen, Jeremy Leaman, Mahmood Messkoub, Dominique Plihon, Werner Raza, Suleika Reiners, Malcolm Sawyer, Catherine Sifakis, Achim Truger, Diana Wehlau in Frieder Otto Wolf.

www.euromemo.eu

POVZETEK

Uvod

Kriza, ki se je začela leta 2007 in se je dramatično poglobila leta 2008, je razkrila globoke razpoke v arhitekturi Evropske monetarne unije. Stroga varčevalna politika, ki so jo najprej vsilili vzhodno-evropskim in kasneje še perifernim državam evro območja, se sedaj začčenja izvajati v državah v jedru evroobmočja. Kriza jasno kaže izrazito nedemokratično zgradbo Evropske unije, saj si Komisija prilašča vedno večjo moč pri nadzoru nacionalnih proračunov in to brez resnega nadzora evropskega parlamenta. Istočasno se v primerjavi s perifernimi državami krepi položaj severnih držav jedra monetarne unije, še posebej Nemčije. Toda nemško gospodarstvo, ki je odvisno od stagnacije plač in od rasti zunanje trgovinskega presežka, ne more biti dober model za celotno EU. Ob globalnih klimatskih

spremembah je pristop EU na konferenci Rio+20 julija 2012 onemogočil kakršen koli resen dogovor.

1. Ekonomska in finančna politika

Gospodarska ekspanzija leta 2012 se je končala z BDP, ki je bil še vedno nižji kot leta 2008. Recesija je bila prisotna v periferiji evro območja in BDP je med letom padel za 3% na Portugalskem in 6% v Grčiji. V vzhodni Evropi je večina držav imela nekaj gospodarske rasti, toda BDP je še naprej nižji od ravni pred krizo, razen na Poljskem in Slovaškem. Države v jedru evro območja so imele nekaj rasti, a je bila le-ta nizka, in celo Nemčijo, ki je močneje porastla v letih 2010 in 2011, so prizadele posledice strogih varčevalnih ukrepov¹, podobno kot njene številne trgovinske partnerje v Evropi.

Na začetku leta 2012 si je, predvsem zaradi vztrajanja Nemčije, 25 držav članic prizadevalo za uvedbo t.i. fiskalnega dogovora, ki bi predstavljal pravni okvir za zmanjšanje nacionalnih proračunskih deficitov na 0,5% BDP. To merilo bo v bodoče učinkovito preprečilo izvajanje aktivne fiskalne politike. Medtem je zaradi resne nevarnosti poglobljanja bančne krize intervenirala Evropska centralna banka ECB, in sicer s procesom dolgoročnega refinanciranja. Ta je med decembrom 2011 in februarjem 2012 komercialnim bankam priskrbel 1.000 milijard EUR posojil za tri leta z 1% obrestno mero; kljub temu se je v letu 2012 znižal obseg bančnih posojil gospodinjstvom in podjetjem. Potem ko so se sredi leta 2012 okrepile špekulacije s španskimi in italijanskimi obveznicami, je ECB najavila program dokončnih monetarnih transakcij (*Outright Monetary Transactions*). Le-ta omogoča intervencijo centralne banke v podporo državnim obveznicam na sekundarnem trgu, a le v primeru, če država najprej sprejme program evropskega reševalnega sklada, Evropski mehanizem za stabilnost. Še preden je ECB program aktivirala, je njegova najava vplivala na krhko finančno stabilnost v drugi polovici leta.

Ocene vpliva različnih fiskalnih pravil, uveljavljenih v evro območju, nakazujejo, da bi lahko BDP v obdobju 2013 do 2016 padel za 3,5% v evroobmočju kot celoti, približno 5% do 8% v Italiji, na Portugalskem in v Španiji, ter 10% v Grčiji in na Irskem. Evropski vrh je julija 2012 predlagal oblikovanje evropske bančne unije, ki bo vključevala nadzor Evropske centralne banke, skupno zavarovanje depozitov in skupno resolucijsko avtoriteto. Toda ob približno 6.000 bankah ostaja nerešeno vprašanje, katere banke bi ECB neposredno nadzirala, in nekatere severne države so nakazale nepripravljenost za nadaljevanje skupne depozitne in reševalne finančne oblasti.

Fiskalna politika bi se morala namesto na varčevanje osredotočiti na zmanjševanje brezposelnosti. Z javnimi izdatki bi morali podpirati družbeno in ekološko zaželeno

¹ Beseda 'austerity' pomeni fiskalno strogost, v Sloveniji pa se je že uveljavil prevod varčevalni ukrepi. (op.prev.)

investicijske projekte. Evropska valuta zahteva takšno evropsko fiskalno politiko, ki bi imela za cilj omilitev krize in učinkovit transfer sredstev med najbogatejšimi in najrevnejšimi regijami. Regionalno in industrijsko politiko bi morali okrepiti in Evropska investicijska banka, ki je pooblaščen za izdajo evro obveznic, bi morala pospešiti glavne investicijske programe, zlasti v državah južne in vzhodne Evrope, ki jih je kriza najbolj prizadela. Od držav z zunanjetrgovinskim presežkom bi morali zahtevati, da povečajo povpraševanje ter s tem odpravijo velika zunanjetrgovinska neravnovesja. Politika zaposlovanja bi si morala prizadevati za promocijo strokovnega, dobro plačanega dela, kajti konkurenčnost, osnovana na nizkih plačah bo vedno pod pritiskom še cenejšega dela drugje v svetu. Normalni delovni teden bi morali skrajšati na 30 ur, s čimer bi znižali brezposelnost in dosegli premik k družbi, kjer plačano delo ne bi dominiralo življenju ljudi.

Finančni sektor je predimenzioniran in bi ga bilo treba radikalno znižati. Komerzialno in investicijsko bančništvo bi bilo potrebno ločiti, spodbujati bi bilo treba javne in zadružne komercialne banke, da bi zagotavljale sredstva trajnostnim investicijskim projektom. Investicijske banke, hedge sklade in zasebne delniške sklade bi bilo treba strogo omejiti. Trgovanje z vrednostnimi papirji bi moralo potekati na osnovi odobrenih javnih programov, za nove bi moralo veljati strogo testiranje, ustanoviti pa bi bilo potrebno Evropsko bonitetno agencijo. Za vse finančne transakcije bi moral veljati poseben davek na transakcije. Za Evropsko centralno banko bi morali uvesti učinkovit demokratičen nadzor; njen osnovni namen bi moral biti zagotavljanje finančne stabilnosti na osnovi obširnega, proticikličnega in splošnega, sistematičnega Evropskega programa stabilnosti.

2. Vodenje v EU

V odgovoru na krizo in javni dolg je bilo vpeljanih precej sprememb v vodenju EU: nova zakonodaja, ki zastruje pravila pakta za stabilnost in rast; nove pogodbe in meddržavni sporazumi, kot je Pogodba o koordinaciji in vodenju (*Treaty on Coordination and Governance*), vključno s strožimi zahtevami glede državnih proračunov; in novi postopki, kot je Evropski semester, ki uvaja letni cikel, v katerem Evropska komisija in Evropski svet nadzorujeta makroekonomske politike in programe reform držav članic. Skupna tema teh sprememb je uvedba obširnega sistema skrbništva nad gospodarsko šibkejšimi državami z vztrajnimi pritiski glede znižanja stroškov, zmanjševanja delavskih standardov in privatizacije javnega premoženja. Za tiste države članice, ki so prejele *bailout* sredstva, sta nadzor in omejevanje še bolj zatiralna in obsežna, kar v primeru Grčije dejansko že meji na kolonialni sistem.

Neizogibna posledica takšnega razvoja je krepitev dolgotrajne krize legitimnosti EU. Demokratični primanjkljaj se vselej povečuje, ko so ključne odločitve zaščitene pred demokratičnimi zahtevami, kadar velike korporacije diktirajo politikam EU in narekujejo vsebino evropske zakonodaje, ko vplivna Evropska centralna banka sprejema ključne

odločitve, za katere v demokratičnem smislu ni odgovorna, ter ko v imenu enotnega trga in fiskalne konsolidacije reorganizira in ruši nacionalne socialne modele.

Čeprav so bili predstavljeni podrobni predlogi za spremembo sedanjih postopkov vodenja, je vse zaman, če ne bo prišlo do popolne spremembe usmeritve evropskih politik – v dostojno zaposlovanje in družbeno pravičnost. Zavedati se moramo, da je kriza legitimnosti EU tako resna, da bo potencialno kljubovanje sedanjemu sistemu na ravni držav članic videti vse bolj upravičeno.

3. Prestrukturiranje socialne agende

Varčevalne politike so prizadele tudi življenja milijonov Evropejcev, še posebej tistih, ki živijo v južnih in vzhodnih perifernih državah. Uradna stopnja brezposelnosti je bila leta 2012 v EU 10,6%, toda v Španiji in Grčiji kar 25%, in medtem ko je bila stopnja brezposelnosti mladih v EU 22,7%, je bila v Španiji in Grčiji več kot 50%. Varčevalne politike so se namesto zapiranja davčnih oaz osredotočile na zmanjševanje izdatkov, kar se odraža na časovnem odlaganju ali preklicu infrastrukturnih projektov, kakor tudi na zniževanju izdatkov za zdravstvo, izobraževanje in socialno varnost. Zaposlovanje v javnem sektorju se je v številnih državah drastično znižalo, znatno je poraslo število in delež revnega prebivalstva zaradi recesije ter varčevalnih ukrepov. Najrevnejši sloji so bili najbolj prizadeti in v številnih državah v recesiji je bil prizadet tudi srednji razred prebivalstva.

V zgodovini so socialne politike temeljile na netržnih storitvah, na subvencijah za pridelovanje hrane, na zagotavljanju brezplačnih storitev v zdravstvu in izobraževanju. Sedaj se netržnost javnih storitev z uvedbo plačil za zdravstvene in šolnin za izobraževalne storitve obrača v drugo smer. Istočasno Evropska komisija zagovarja naraščanje fleksibilnosti trgov dela, zamrznitev plač, pokojninske reze in dvig upokojitvene starosti, ob tem pa tudi zmanjšanjem omejitev pri odpuščanju ter omejevanju nadomestila za brezposelnost. Vse to predstavlja nadaljnje odvzemanje moči evropskemu socialnemu modelu.

Neuspeh EU in vodilnih držav članic pri harmonizaciji neposrednih davkov je vodil v razcvet davčnega tekmovanja, saj so države z davčnimi ugodnostmi spodbujale obstoječe in potencialne investitorje, kar je zaradi zniževanja davkov vodilo do večje ranljivosti držav. Vse države članice bi se morale obvezati, da bodo imele splošne progresivne davke in ustrezno harmonizacijo davčnih stopenj. Podjetniški in drugi davki bi morali preprečevati selitev dobičkov, države članice bi se morale obvezati k večji transparentnosti in izmenjavi informacij o dohodkih. Preprečiti bi morali izogibanje plačilu davkov in ukiniti davčne oaze ter povečati obdavčenje premoženja. Trend premika od neposrednih davkov v smeri bolj regresivnih posrednih davkov bi bilo treba spreobrniti in ukiniti destruktivno davčno tekmovanje.

4. Razvojna strategija za evropsko periferijo

Razmejitev med centrom in periferijo vnaprej določa evropski integracijski proces, toda neoliberalni model je razlike še povečal. V mediteranskih državah (Grčija, Španija in Portugalska) je vključevanju v EU sledila delna deindustrializacija, ker je država ni bila več zmožna nadaljevati z nacionalno industrijsko politiko, z uvedbo Evra pa je izgubila možnost zaščite domače industrije z devalvacijo. Deflacija plač v Nemčiji in v drugih severnoevropskih državah je sprožila porast zunanjetrgovinskih primanjkljajev. V baltskih, južnih in vzhodnih državah Evrope je rast postala močno odvisna od povečanja obsega posojil, večinoma v tujih valutah. Priliv tujega kapitala je sprožil konjunkturo na trgu nepremičnin, toda prevrednoteni devizni tečaji so škodili industrijskemu razvoju in vodili v celo v višje zunanjetrgovinske primanjkljaje kot v mediteranskih državah. V Višegrajski skupini držav (Češka, Madžarska, Poljska in Slovaška) je postal industrijski sektor zelo povezan z nemško izvozno industrijo, razen na Madžarskem, kjer se je primanjkljaj zmanjšal.

23

Baltske, južne in vzhodne države Evrope je kriza prizadela jeseni 2008, ko je pojemanje prilivov kapitala oziroma celo odliv kapitala v jedro zadelo njihove modele rasti. Madžarska, Latvija in Romunija so prve zaprosile Mednarodni denarni sklad za programe pomoči; osrednji cilj programov je bil stabilizacija deviznih tečajev, kar je bila tudi prioriteta zahodnoevropskih bank, ki so pred tem državam obilno posojale. Ti programi so vodili v padec življenjskega standarda, posebno v Latviji. Mediteranske države so se soočale s krčenjem tokov kapitala, pobegom kapitala in špekulativnim napadom leta 2010, ki se je začel v Grčiji. Odziv držav v jedru evroobmočja je bil zelo počasen in strogi varčevalni programi so se nanašali na zmanjševanje proračunskih in tudi zunanjetrgovinskih primanjkljajev. S temi programi so zahodnoevropske banke pridobile dovolj časa, da so se umaknile iz mediteranskih držav, toda varčevalni programi niso reševali problema deindustrializacije in te države so se znašle v razvojni slepi ulici. Vzhodnoevropske države je konec leta 2008 in na začetku 2009 najprej prizadelo krčenje izvoza in njihovo okrevanje je bilo povezano z okrevanjem nemškega izvoza – pričakovanje so zasenčili evropski varčevalni programi in umiritev rasti na ključnih trgih, kot je Kitajska

Evropska regionalna politika se je osredotočila na infrastrukturni razvoj in ne v razvoj proizvodne strukture. Novi evropski proračun 2014-2020 (sprejet naj bi bil na začetku leta 2013), predlaga 5% znižanje sredstev za kohezijske politike in preusmeritev dodelitve le-teh v korist bogatejših in povprečnih (tranzicijskih) držav na račun revnejših držav. Tako imenovani "prijatelji boljšega trošenja" iz severne Evrope opozarjajo na vzporedno spremljanje makroekonomskih razmer ob trošenju kohezijskih sredstev in vse kaže, da bo predlog sprejet. Evropske periferne države so uspele znižati zunanjetrgovinski primanjkljaj, toda to je bil rezultat krčenja domačega povpraševanja zaradi strogih varčevalnih programov, kar je imelo pogubne socialne posledice. Evropski voditelji trdijo, da bodo strukturne reforme, ki jih zahtevajo EU/IMF programi – privatizacija in reforme trga dela –, povečale

konkurenčnost, vendar je v teh programih aktivna industrijska politika popolnoma odsotna. Evropska politika ravno tako zanemarlja visok zunanjetrgovinski presežek, ki ga ustvarjajo Nemčija in druge severne države kot rezultat izvajanja neomerkantilistične politike

24

Sedanja raven javnega dolga v Grčiji in v drugih perifernih državah je nevzdržna. Tako visok dolg bi moral biti predmet revizije, da bi določili, kateri del je legitimen, medtem ko je treba preostali del dolga znižati na vzdržno raven. Vlogo Evropske centralne banke kot posojilodajalca v skrajni sili za državne obveznice je treba razširiti in jo oddvojiti od zahtev po strogi fiskalni politiki. Evropski proračun bi bilo treba povečati, da bi lahko pospešili makroekonomsko stabilizacijo in da bi pospešili glavne investicije in razvojne programe v južni in vzhodnoevropski periferiji. Aktivna industrijska in regionalna politika bi morali promovirati razvoj v perifernih državah, kajti razvoj se ne pojavlja le kot rezultat tržnih procesov. Sedanja evropska regionalna in kohezijska politika je v glavnem promovirala mestna območja, a pomoč revnejšim predelom je pomembna za gospodarsko rast in rast zaposlenosti. Regionalna politika je osredotočena na regionalno in urbano raven, v škodo nacionalni ravni, ki bi bila ustreznejša za spodbujanje razvoja. Polna uporaba virov zahteva demokratično udeležbo in ne načrtovanje elit. Zlasti t.i. pametna specializacija (*Smart Specialisation*), ki jo predlaga EU in po kateri naj bi vsaka regija postala svetovni vodja na nekem področju, ne more delovati, če ni dovolj proizvodov, verjetna je tudi pretirana specializacija. Poleg tega bi bilo treba, ob sicer pomembni medregionalni trgovini, več pozornosti posvetiti promociji ekološke proizvodnje z uporabo lokalnih virov in za lokalno potrošnjo (na primer hrana in energija). Ekonomsko politiko EU bi morali preusmeriti, in tako kot na novo predpisani postopki veljajo za države z zunanjetrgovinskim primanjkljajem, bi morali zahtevati tudi od držav z zunanjetrgovinskim presežkom, da sprejmejo bolj ekspanzivno politiko in s tem povečajo uvoz.

5. Kriza v globalnem vodenju

Področje globalnega vodenja v letu 2012 označujeta dva velika neuspeha. Prvič; nobenega napredka ni bilo na področju finančnih reform ali ekonomske koordinacije. Nerešena kriza evroobmočja predstavlja rastočo grožnjo globalni ekonomiji, ki upočasnjuje svojo rast. Kljub številnim deklaracijam o potrebi odziva na globalne izzive, glavni razlogi za globalno finančno krizo – obsežna zunanjetrgovinska neravnovesja, neenakost v dohodku in premoženju ter neurejeni in nestanovitni finančni trgi – ostajajo nerešeni. Zunanjetrgovinska neravnovesja močno presegajo raven vzdržnega. Izvajanje nove finančne ureditve v praksi zaostaja za dobrimi nameni v deklaracijah. Problem “prevelik, da bi propadel” je še daleč od rešitve in finančne institucije postajajo še večje in bolj združene; naraščajoče tveganje je še vedno preneseno na formalno neurejeni sivi bančni sistem.

Drugič: okoljevarstvena dimenzija globalnega vodenja združuje primere izredne in naraščajoče nujnosti – denimo klimatske spremembe in uničevanje biotske raznovrstnosti – z vedno manjšo politično sposobnostjo ukrepanja. Konferenca na vrhu Rio+20 je leta

2012 dokazala, da ni sposobna obnoviti globalne agende o okoljski politiki. Vodenje okoljevarstvene politike je odrinjeno na stran, skrčeno na prazne obljube o glavnih področjih ekonomskega razvoja, preveč razdrobljeno in z polno neustreznih ukrepov o zaščiti narave.

Trenutno ni globalne institucije ali niza institucij, ki bi učinkovito spremljale in nadzorovale globalna in sistemska tveganja, kot so zunanjetrgovinska neravnovesja, prevrednotena sredstva, izredna nihanja deviznih tečajev, velika nihanja kapitalskih tokov, raven mednarodnih rezerv ali škodljivo davčno tekmovanje in izogibanje plačilu davkov. Institucije, ki naj bi izvajale te naloge (delno) – Mednarodni denarni sklad, skupina dvajsetih (*the Group of 20, G20*), forum za finančno stabilnost (*Financial Stability Forum*), mednarodne banke (*Bank of International Settlements*), Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj (OECD) – v praksi niso aktivne pri izvajanju teh nalog. Na področju vodenja okoljevarstvene politike je moč zaznati, da se je evropska politika po začetku finančne in gospodarske krize umaknila ter je na žalost nezadostna.

Reforma vodenja globalne finančne politike mora biti osnovana na pravičnosti, na ekonomski in finančni stabilnosti ter mora biti reprezentativno in transparentno organizirana. Namesto samoimenovanih držav G20 bi morali oblikovati “Globalni ekonomski forum”, objektivno in jasno izbrati člane, tako kot je predlagala komisija Združenih narodov, ki jo vodi Joseph Stiglitz. Mednarodni denarni sklad bi moral znatno reformirati svoje vodenje, mandat in politična priporočila. Če bi bila prisotna politična volja, bi bila večja davčna transparentnost zagotovo dosegljiva. Združeni narodi so sedaj najbolj pristojno mesto, zato bi morali EU in OECD prenesti sredstva in pristojnost na davčno institucijo OZN na visoki ravni, ji strokovno pomagati in ji zagotoviti moč, da bi se učinkovito borila proti izogibanju plačila davkov in davčnemu tekmovanju držav.

Vsaka pomembna alternativna politična strategija na področju varstva okolja mora zavračati privatizacijo vode, energije in na splošno vsakdanje hrane, boriti se mora proti denarnem vrednotenju narave in zavračati popuščanje ali menjavo predpisov s tržnimi mehanizmi. EU bi lahko povečala svoje pristojnosti z razvojem dolgoročne vzdržnosti in vključila nov tip multilateralizma. Namesto da vseleji zahteva vodilno vlogo za sebe – ali za vodilne države članice – in namesto da vse postavlja v podrejeni položaj, potreben vodenja, bi morala EU (in države članice) izvajati odprto diplomacijo, v kateri bi vodili tisti, ki so na posameznem področju najbolj napredni.

Celotno besedilo **EuroMemoranduma 2013: *The deepening crisis in the European Union: The need for a fundamental change*** je objavljeno na spletni strani: www.euromemo.eu. Za dodatne informacije o EuroMemo skupini obiščite navedeno spletno stran ali nam pišite na: info@euromemo.eu

Prevod povzetka: dr. Tanja Česen

GOSPODARSKA POLITIKA ŽE DAJE PRIČAKOVANE SLABE REZULTATE

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

26

Padanje domačega trošenja se pospešuje, posebno trošenje prebivalstva in, še zlasti močno, trošenje širše države. Kolaps pričakovanega trošenja prebivalstva na krizno raven, ki so ga, takoj po najavi ekonomsko-političnega paketa, kazale že spomladanske ankete prebivalstva, bi se lahko celo uresničil. Med komponentami domačega trošenja se je dinamika izboljšala le pri investicijah, te so septembra porasle, bolj dolgoročna dinamika krčenja se je zmanjšala. V nasprotju z žalostno »stabilizacijsko« sliko domačega trošenja, pa se je izvozno trošenje oktobra okrepilo. Vendar so tudi tu pričakovanja slaba; oktobrsko povečanje blagovne menjave bo verjetno kratkega daha. Zaradi recesije v EU27 raven skupne menjave vzdržuje rast menjave z ostalim svetom, a tudi ta zaostaja za rastjo menjave celotne EU z ostalim svetom. Pogoji menjave so se nekoliko poslabšali.

Gospodarska klima se je v novembru malo izboljšala; na to so vplivali povečanje zaupanja v predelovalnih dejavnostih in gradbeništvu, padec zaupanja v trgovini na drobno ter ustavitev padca optimizma v storitvenih dejavnostih. Zadostnost naročil v slovenski predelovalni dejavnosti zaostaja za EU, v gradbeništvu pa se približujejo ravni v EU. Gospodarska klima se je novembra v primerjavi z novembrom lani v celotni EU27 večinoma poslabšala; izjema je le trgovina na drobno. Prav tako je upadel poslovni optimizem.

Industrijska produkcija se je oktobra medletno občutno povečala, tudi impulzni trend kaže rast; v EU27 in evro območju pa sta upadli tako tekoča dinamika kot tudi medletna rast; med državami, za katere so podatki, je industrijska produkcija porasla v osmih, upadla pa v štirinajstih državah. Dinamika po državah je nestabilna; porasti in padci se iz meseca v mesec neprestano spreminjajo. Gradbeništvo se še naprej krči, padanje vrednosti gradbenih del se nadaljuje. Počasi se krči tudi turistična aktivnost, ki jo vzdržujejo tuji gosti, saj je domačih gostov vse manj. Kriza ugodno vpliva na večji javni cestni prevoz potnikov, najbolj pa je prizadet zračni prevoz. Rast brezposelnosti se je nekoliko umirila; med na novo prijavljenimi je največ takšnih, ki jim je iztekla zaposlitev za določen čas, med odjavljenimi pa se jih je dobra polovica zaposlila ali samozaposlila, drugi pa so prešli med neaktivno prebivalstvo. Stopnja brezposelnosti v EU27 narašča, še hitreje narašča v evro območju; slej ko prej ostaja najnižja v Luksemburgu in Avstriji, najvišja pa v Španiji in Grčiji.

Novembra in decembra so cene na drobno padle, k njihovem nihanju so največ prispevala nihanja cen obleke in obutve. Cene industrijskih proizvajalcev se le malo spreminjajo, razlike med trgi so zanemarljive. Cenovna pričakovanja kažejo le omejen

vpliv pričakovanega zmanjšanja aktivnosti. Razen pri cenah storitev, kjer se pričakovane cene zmanjšujejo in zaostajajo za cenovnimi pričakovanji v EU, pričakovane cene blaga ostajajo nad, pričakovane proizvajalčeve cene pa stagnirajo na dolgoletnem povprečju. Cene surovin (v evrih) so se v zadnjem mesecu (do sredine decembra) zmanjšale, a zaradi naraščanja v začetku leta ostajajo nad lanskoletnimi. Plače so se oktobra povečale, plače v vseh sektorjih države, še zlasti v izobraževanju in razvedrilnih dejavnostih zaostajajo.

Podatki o enotnih stroških dela za tretje četrletje kažejo, da je dinamika stroškov dela v zadnjem letu, tako kratkoročno kot dolgoročno močno zaostala za dinamiko v ostalih članicah EU. Medletna dinamika enotnih stroškov vseh sektorjev je bila le v Sloveniji negativna, dinamika enotnih stroškov dela v javnem sektorju pa najnižja med vsemi državami EU. Stroški dela v gospodarstvu za desetino zaostajajo za stroški dela, ki bi ustrezali produktivnosti, padci stroškov dela širše države pa so že pod ravno s konca 2008; tako so nevtralizirali porast stroškov dela, ki ga je sprožila plačna reforma. To kaže, da stroški dela niso ovira za ponoven zagon gospodarstva, kar še naprej ponavljajo predstavniki »delodajalcev« in vlade.

27

Kaj se dogaja z dinamiko skupnih javnofinančnih prihodkov in še bolj z dinamiko sestavin agregatov, je vse težje oceniti; podatki še niso kompletni, v septembru pa je prišlo še do napačnega razdeljevanja prispevkov. Zato so medletne stopnje analitično vprašljive, desezoniranje je nesmiselno, vpliv napačnega nakazovanja prispevkov na tekočo dinamiko, pa ni jasen. Posredno ocenjena dinamika kaže, da je, z izjemo drugega četrletja, največji del letošnjega pešanja javnofinančnih prihodkov posledica slabše gospodarske aktivnosti; dodatno pešanje v drugem četrletju pa je povzročil poseg politike v davke. Konec leta se je poslabševanje dinamike skupnih javnofinančnih prihodkov zaustavilo; dinamika neposrednih davkov je pozitivna in naraščajoča, posrednih davkov pa negativna in padajoča.

Krčenje kreditov se nadaljuje; zmanjšali so se krediti nefinančnim korporacijam, krediti prebivalstvu so za malenkost porasli, medletna dinamika pa se je znižala pri obeh. Depoziti so se oktobra zmanjšali, vendar precej manj kot krediti; depoziti podjetij so porasli, povečala se je tudi medletna stopnja rasti, depoziti prebivalstva pa so se znižali. K oktobrskemu presežku na tekočem računu sta prispevala presežek v trgovinski menjavi in večji presežek na računu storitev, v nasprotno smer sta delovala primanjkljaja na računu dohodkov in transferov. V desetih mesecih je bil presežek na tekočem računu krepko prek pol milijarde evrov, kar je rezultat velikega zmanjšanja primanjkljaja na računu blaga, povečanja presežka na računu storitev; glavnino sta prispevala transport in potovanja. V drugo smer sta delovala primanjkljaj na računu dohodkov, posebno velik odliv prek računa investicij, ter primanjkljaj na računu tekočih transferov. Odliv kapitala se je nadaljeval; v Slovenijo je pritekal prek neposrednih naložb, odtekal pa prek naložb v vrednostne papirje in ostalih naložb. Bruto in neto zunanji dolg sta se septembra nekoliko povečala.

ECONOMIC POLICY PRESENTS EXPECTED POOR RESULTS

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

28

The drop of domestic demand accelerated; particularly households demand and, even more so, demand of broader government. The collapse of households spending on the crisis level, which was indicated by surveys following announcement of austerity measures, might realize. Among domestic demand components only short run investments dynamics increased while yearly dynamics decreased, as well. Contrary to “sad” performance of domestic demand, foreign demand strengthened in October which will most likely not last as indicated by expectations. Because of recession in EU, the level of foreign trade is kept up by trade with the rest of the world. Terms of trade worsened slightly.

In November, business climate improved a little; it was influenced by increased confidence in manufacturing and construction, decreased confidence in retail trade, and interruption of declining optimism in services. Adequacy of business orders in manufacturing lags behind corresponding adequacy in EU27, while in construction it comes closer to EU average. Business climate in EU27 worsened; retail trade being an exception. Optimism plummeted.

Yearly rate of change of industrial production increased considerably in October, impulse trend also indicates growth. In EU27, both current and yearly dynamics decreased. Industrial production increased in eight and decreased in fourteen countries for which appropriate data are available. The dynamics is unstable, declines and ascents in a country change constantly. Contraction in construction activity continues so does the value of construction works. Slow contraction of tourism continues, its activity depends on foreign tourists as there are less and less domestic tourists. Among transportation branches, the crisis helps public road transportation and badly harms air transportation. Growth of unemployment calmed slightly; jobseekers, loosing their non-permanent jobs, represent the majority of new job seekers. Among those leaving employment offices, slightly more than half get employed or self-employed, others leave active population. Unemployment rate in EU27 grows, and it grows even faster in the euro area; the countries with the lowest unemployment rates are Austria and Luxembourg, while unemployment rates remain the highest in Spain and Greece.

Retail sale prices in November and December decreased; fluctuations in prices of clothing and footwear contributed most to the fluctuations of retail sale prices. Industrial producers prices did not change much, the differences among various markets were negligible. Price

expectations point to a rather restricted role of economic activity on prices, except for prices of services, where expected prices decreased and lagged behind price expectations in EU. Expected prices of goods stayed beyond long run average, expected producers prices stagnated on the long run average. Raw material prices (in euro) decreased in the last month (until the middle of December) but remained higher than they were a year ago. In October, wages increased, while wages in all public sectors, particularly in education and culture, lagged.

Quarterly data of unit labor costs for the third quarter of 2012 indicate that unit labor costs decreased considerably compared to other EU member states, both in the short and in the long run. Indeed, yearly dynamics of unit labor costs was negative only in Slovenia, while unit labor costs in public sector decreased far more than in any other EU member state. Unit labor costs in the economy lag approximately one tenth behind labor costs which would correspond to relative productivity. Unit labor costs in broader government are below the level at the end of 2008; growth of labor cost caused by payment reform was thus amortized. Labor costs are apparently not the obstacle for the beginning of economic recovery which is often believed and claimed by representatives of “employers” and government.

29

It is hard to estimate what is happening to the dynamics of public revenues and even harder to estimate what is happening to the dynamics of its components. Data remain incomplete and in September the distribution of revenues created additional problems. Therefore, yearly rates of change are questionable, seasonal adjustment meaningless, and the effects of recent data unclear. Indirectly estimated dynamics indicates that the decreasing public revenues are predominantly created by weak economic activity; while additional weakening in the second quarter was created by government intervention into taxes. The worsening of public revenues was stopped at the end of the year with positive dynamics of indirect taxes and negative dynamics of direct taxes. The decline of credits continued with a decline of credits to nonfinancial business sector while credits to households increased slightly; yearly dynamics decreased for both. Deposits decreased, but less than credits; deposits of non-financial corporations grew considerably, yearly dynamics increased as well, while deposits of households decreased.

Surpluses in the trade and services accounts contributed to the current account surplus; the deficits on the income and current transfer accounts worked in the opposite direction. The surplus on the current account in ten months exceeded half a billion euro, which is a result of the decline in trade deficit, increased services surplus, with transportation and travel contributing major shares. The deficit on the income account, particularly large on the investment account, and the deficit on the current transfers account led into opposite direction. Outflow of capital continued; it has been flowing in Slovenia through foreign direct investment, and flowing out through portfolio and other investments. Gross and net foreign debt increased slightly.

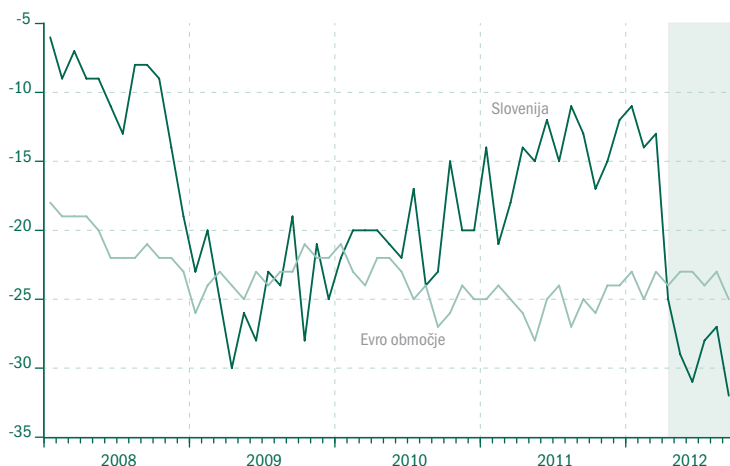
AGREGATNO POVPRAŠEVANJE IN PRIČAKOVANJA

1. Padanje domačega trošenja se pospešuje

Skupno domače trošenje se je septembra malenkost zmanjšalo, ker pa je september sezonsko močan, je bolj dolgoročna dinamika drastično padla (rast impulznega trenda je padla na okoli -8% letno).

Zmanjšalo se je trošenje prebivalstva in trošenje širše države. Še zlasti močno se je skrčilo slednje, saj se je tekoče, v mesecu dni, nominalno zmanjšalo za -19,6%, trendna dinamika pa je padla globoko pod -10% letno. Ker trošenje države za blago in storitve običajno mesečno močno niha, je bolj zaskrbljujoča dinamika, ki jo kažejo četrtni izdatki države za blago in storitve. V tretjem četrtnju je namreč trošenje države bilo (nominalno) za 8% manjše kot v drugem četrtnju, medletno krčenje pa se je skoraj potrojilo glede na drugo četrtnje (padlo je z -3,2% v 2012/II na -9,1% v 2012/III).

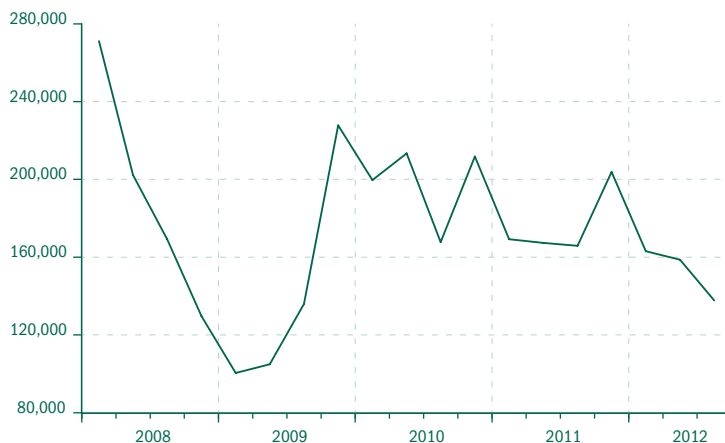
Pričakovan velik nakup gospodinjstev v naslednjih 12 mesecih

Vir: EC Business and consumer surveys; lastni izračuni

Opomba: Pričakovan velik nakup gospodinjstva v naslednjih 12 mesecih; saldo pozitivnih in negativnih odgovorov v odstotku vseh anketiranih

Nominalni obseg transakcij na trgu stanovanj

Vir: SURS; lastni izračuni

Opomba: Nominalni obsega transakcij je dobljen kot število transakcij krat povprečna cena

Po najavi ukrepov (po prvem četrtletju letos) se trošenje prebivalstva (čeprav z nihaji) še naprej (nominalno) zmanjšuje. Septembra se je (nominalno) zmanjšalo za 1.5%, bolj dolgoročna rast pa je z vrednosti okoli 0, padla pod -5%! Kolaps pričakovanega trošenja prebivalstva na krizno raven, ki so ga, takoj po najavi ekonomsko-političnega paketa, kazale že spomladanske ankete prebivalstva (glej sliko), bi se torej lahko celo uresničil. To ilustrira tudi dogajanje na trgu stanovanj, saj se je nominalni obseg transakcij od zadnjega četrtletja 2011 zmanjšal za okoli 32%. Zmanjšati bi se moral še enkrat toliko, pa bi dosegel krizno dno iz leta 2009. Ker pa so tudi na tem trgu nihaji veliki, bo s končno oceno tudi pri trošenju prebivalstva potrebno počakati še kakšno četrtletje.

Med komponentami domačega trošenja se je dinamika izboljšala le pri investicijah, te so septembra porasle za skoraj 11%, pa tudi bolj dolgoročna dinamika krčenja se je opazno zmanjšala (na okoli -5%).

V nasprotju z žalostno »stabilizacijsko« sliko domačega trošenja, pa se izvozno trošenje ponovno krepi. Po dnu, ki ga je doseglo septembra, je oktobra močno pospešilo, tekoče se je v mesecu dni povečalo za 6.5%, bolj dolgoročna dinamika pa se je povečala na preko 8% letno. Še močnejše je pospešilo izvozno povpraševanje izven EU, saj se je bolj dolgoročna dinamika povečala v enem mesecu za preko 15 odstotnih točk letne rasti, precej več kot v EU, kjer je bila ustrezna pospešitev le 10 odstotnih točk, navkljub temu, da izvozne cene na trgih Slovenije rastejo precej počasneje kot na trgih povprečja EU.

Pričakovanja se najizraziteje poslabšujejo pri povpraševanju po storitvah, saj je pričakovano poslabšanje skoraj že doseglo raven iz 2009, ko je bilo okoli 30% več anketiranih, ki so

pričakovali krčenje povpraševanja, od tistih, ki so pričakovali povečevanje povpraševanja. V zadnjih mesecih se pričakovano povpraševanje po storitvah v Sloveniji opazno poslabšuje tudi glede na EU.

Pričakovanja so tudi pri izvoznem povpraševanju slaba in se še slabšajo. To pomeni, da bo najnovejša (oktobrska) pospešitev verjetno kratkega daha.

Pričakovanja se še naprej počasi izboljšujejo pri gradbeništvu, vendar še naprej močno zaostajajo za dolgoletnimi povprečnimi vrednostmi. V trgovini na drobno so pričakovanja stabilno na dolgoletnih povprečnih vrednostih. Vsaj ta del povpraševanja po blagu naj bi vzdrževal sicer že tako (po pričakovanjih) šibko povpraševanje po produktih predelovalne dejavnosti.

32

2. Povečanje blagovne menjave v oktobru

Oktobra je prišlo do povečanja blagovne menjave, tako da so medletne stopnje rasti spet pozitivne. Ob recesiji v EU je smiselna nadaljnja preusmeritev dela zunanje menjave izven EU.

V oktobru 2012 je bil skupni izvoz 1905 milijonov € (6.4% več kot oktobra 2011). Odprema blaga v EU je bila 1319 milijonov € (4.1% več kot pred letom), izvoz v nečlanice EU pa 586 milijonov evrov (12.1% več). Skupni uvoz je bil oktobra letos 1968 milijonov € (3.0% več kot oktobra 2011), pri čemer je bil prejem blaga iz EU 1486 milijonov € (3.6% več), uvoz iz nečlanic EU pa 482 milijonov € (1.3% več kot leto prej). Tako je znašal oktobra primanjkljaj 63 milijonov € v skupni blagovni menjavi, pokritje skupnega uvoza z izvozom je znašalo 96.8%. V menjavi s članicami EU je bil primanjkljaj 169 milijonov €, v menjavi z nečlanicami EU pa je bil presežek 106 milijonov €.

V desetih mesecih skupaj je znašal skupni izvoz 17546 milijonov € (1.0% več kot v enakem obdobju 2011), uvoz 18437 milijonov € (1.1% manj kot lani), kar pomeni primanjkljaj 890 milijonov € in 95.2% pokritje uvoza z izvozom. V menjavi s članicami EU je bil v desetih mesecih skupaj izvoz 12187 milijonov €, uvoz 14027 milijonov €, kar pomeni primanjkljaj 1840 milijonov €. V menjavi z nečlanicami EU je bil v desetih mesecih izvoz 5359 milijonov €, uvoz 4410 milijonov €, kar pomeni presežek 949 milijonov €.

Tako izvozne kot uvozne cene so v oktobru narasle; uvozne nekoliko bolj kot izvozne, rast obojih pa je bila počasnejša kot v treh četrtletjih 2012; tudi v tem razdobju je bila rast uvoznih cen hitrejša od rasti izvoznih; pogoji menjave so se torej nekoliko poslabšali, kar je značilno tudi za trgovinsko menjavo EU27 z ostalim svetom.

Letošnja stagnacija trgovinske menjave Slovenije je posledica upadanja menjave znotraj EU; vendar je tudi rast trgovinske menjave Slovenije z ostalim svetom v desetih mesecih

zaostajala za rastjo trgovinske menjave EU27 z ostalim svetom. EU27 je namreč močno povečala izvoz v velika gospodarstva: Rusijo, ZDA, Južno Korejo, na Japonsko in v Brazilijo, zmanjšala pa ga je le v Indijo in Švico. Istočasno je EU27 povečala presežek z ZDA, Turčijo in Švico ter zmanjšala primanjkljaj s Kitajsko, Rusijo in Japonsko.

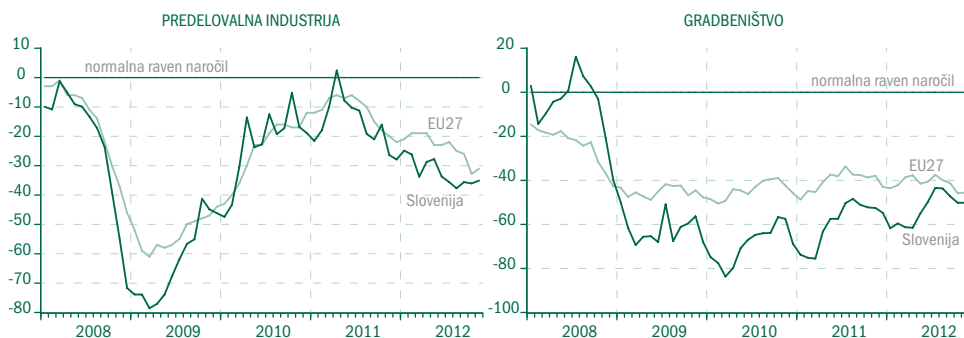
3. Rahla otoplitev gospodarske klime

Gospodarska klima se je v novembru nekoliko otoplila. Po anketi Statističnega urada Republike Slovenije (SURS), je kazalnik gospodarske v novembru porasel za odstotno točko, od novembra lani je nižji za 12 odstotnih točk, hkrati pa je njegova vrednost za 21 odstotnih točk nižja od dolgoletnega povprečja. Na novembrsko zvišanje vrednosti kazalnika gospodarske klime je vplivalo zvišanje vrednosti kazalnika zaupanja v predelovalnih dejavnostih in gradbeništvu.

Vrednost kazalnika zaupanja v predelovalnih dejavnostih v novembru je bila za tri odstotne točke višja kot predhodni mesec, glede na november lani je bila njegova vrednost nižja za 7, glede na dolgoletno povprečje pa za 11 odstotnih točk. V primerjavi z oktobrom se je v novembru najbolj znižala vrednost kazalnika pričakovano skupno povpraševanje, zvišali pa so se vrednosti kazalnikov pričakovanj za naslednje tri mesece ter skupna naročila.

Upad optimizma v storitvenih dejavnostih se je (za zdaj?) ustavil, saj je bila vrednost kazalnika zaupanja v teh sektorjih enaka kot predhodni mesec in hkrati za 37 odstotnih točk nižja od dolgoletnega povprečja, v primerjavi z novembrom lanskega leta je bila njegova vrednost nižja za 17 odstotnih točk.

Naročila v industriji in gradbeništvu

Vir: Eurostat

Naročila v predelovalni dejavnosti Slovenije, ki so v preteklih dveh letih (padec v 2009 je bil v Sloveniji večji) bolj ali manj spremljala naročila v predelovalnih dejavnostih EU, so v 2012 precej zaostala za naročili v EU27. Razlika med številom gradbenih podjetij, ki so imela dovolj naročil, in številom podjetij, ki so jih imela premalo, in ki je v začetku 2010 znašala kar -80, se je medtem znižala na -50. Torej imajo tudi preostala gradbena podjetja pol premalo naročil. Se pa stanje naročil približuje stanju v EU27, kjer pa je bil razpad gradbeništva po letu 2008 precej manjši kot v Sloveniji.

34

Zaupanje v gradbeništvo se je malce popravilo; vrednost kazalnika zaupanja v tem sektorju v novembru v primerjavi s predhodnim mesecem je bila za odstotno točko višja, v primerjavi z lanskim novembrom je bila višja za 4 odstotne točke, hkrati pa je bila za 26 odstotnih točk nižja od dolgoletnega povprečja. Vrednosti kazalnikov pričakovanj za naslednje tri mesece so se v primerjavi z oktobrom večinoma zvišale, znižala se je le vrednost kazalnika zagotovljeno delo. Novembra je bil glavni omejitveni dejavnik v gradbeništvo nezadostno povpraševanje, s čimer se je spopadalo 52% preostalih gradbenih podjetij.

Ankete SURS-a kažejo, da se je vrednost kazalnika zaupanja v trgovini na drobno v oktobru 2012 glede na predhodni mesec znižala za 6 odstotnih točk, glede na oktober lani pa je bil kazalnik nižji za 19 odstotnih točk. Vrednosti kazalnikov pričakovanj za naslednje 3 mesece so se oktobra v primerjavi mesecem septembrom znižale. V oktobru je bil delež podjetij, ki jih tare nizko povpraševanje, 58%, polovica podjetij pa je kot omejitveni dejavnik navedlo konkurenco v panogi.

Gospodarska klima se je novembra v primerjavi z enakim obdobjem lani v celotni EU27 večinoma poslabšala. Izjema je le trgovina na drobno, kjer so se po podatkih Eurostata v novembru naročila glede na mesec poprej zvišala za 2,2 odstotne točke, glede na november lani pa so višja za šest odstotnih točk. Glede na november lani so se v letošnjem novembru za 7,7 odstotne točke znižala naročila v gradbeništvo, pričakovanja v predelovalnih dejavnostih pa so se poslabšala za 11 odstotnih točk. Splošni poslovni optimizem se je v novembru 2012 v celotni evropski sedemindvajseterici znižal in sicer za 0,7 odstotne točke, v primerjavi z lanskim novembrom pa je bil za 4,7 odstotne točke nižji.

4. Industrijska produkcija višja

Industrijska produkcija se je v medletni primerjavi povečala. Po originalnih (nedesezoniranih) podatkih SURS-a je bila industrijska produkcija v oktobru za dobrih 7 odstotkov višja kot v enakem mesecu lanskega leta. Impulzni trend kaže, da se je industrijska produkcija zviševala po stopnji 0,37% mesečno. Zaloge industrijskih produktov pri proizvajalcih so bile v oktobru za slab odstotek višje kot v mesecu prej, v primerjavi z lanskim oktobrom pa za 4 odstotke.

Dejavnost rudarstva se je po originalnih (nedesezoniranih) podatkih SURS-a v letošnjem oktobru v primerjavi z oktobrom 2011 zmanjšala za 8,3%. Impulzni trend pa kaže, da se je v oktobru dejavnost rudarstva zviševala po stopnji 1,49%.

Produkcija predelovalnih dejavnosti se je po originalnih (nedesezoniranih) podatkih SURS-a v oktobru glede na oktober 2011 povečala za slabih 7%, impulzni trend pa kaže, da se je v oktobru dejavnost predelovalne industrije zviševala po stopnji 0,31%.

Po podatkih Eurostata je v oktobru glede na september industrijska produkcija v EU27 upadla za 1%, na območju evra (EA17) pa za 1,4%. Glede na oktober lansko leto pa je v letošnjem oktobru industrijska produkcija v EU27 upadla za 3,1%, na območju evra pa za 3,6%. Med državami članicami, za katere so dostopni podatki, je industrijska produkcija v oktobru glede na mesec poprej zrasla v osmih, padla pa v štirinajstih državah in sicer največ v Estoniji (-5,3%), na Nizozemskem (-4,7) in v Nemčiji (-2,4), največjo rast industrijske produkcije pa so v omenjenem obdobju zabeležili na Portugalskem (4,8).

5. Upad gradbeništva in domačega turističnega povpraševanja se še nadaljuje

Po podatkih SURS-a je bila vrednost gradbenih del oktobra letos za dobrih 21 odstotkov nižja od vrednosti gradbenih del v septembru. Vrednost opravljenih gradbenih del se je v letošnjem oktobru v primerjavi z oktobrom lani zmanjšala za skoraj 16%; tudi impulzni trend opravljenih gradbenih ur kaže navzdol in sicer -0,24%.

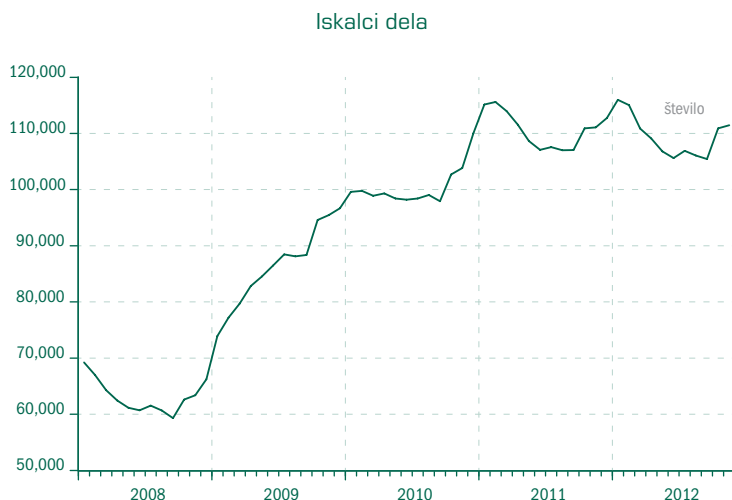
Število turističnih prenočitev se je nekoliko zmanjšalo. Septembra jih je bilo za 1,4% manj kot v enakem mesecu leta 2011, a obdelava podatkov kaže, da se je skupno število prenočitev v devetem mesecu letos zviševalo po mesečni stopnji 0,57%. Pri tem je spet prišlo do porasta tujega turističnega povpraševanja, saj je v septembru število turističnih prenočitev tujih gostov poraslo za 3,1% glede na september 2011. Impulzni trend prenočitev tujih gostov v septembru kaže rast po stopnji 1,04%. Hkrati pa se je v septembru število prenočitev domačih gostov spet zmanjšalo in sicer za slabo desetino glede na enak mesec v lanskem letu, pa tudi impulzni trend prenočitev domačih gostov v septembru kaže negativno rast po stopnji -0,98%.

Podatki SURS-a o transportu za oktober kažejo, da je bilo v javnem cestnem prevozu prepeljanih za 13,9% več, v zračnem prevozu pa za skoraj petino manj potnikov kot oktobra lani, število opravljenih potniških kilometrov je bilo v javnem cestnem prevozu za 7% večje, v zračnem prevozu pa za slabih 19% manjše. V cestnem mestnem prevozu je bilo oktobra prepeljanih za slabe 3% več potnikov kot v istem mesecu 2011. Potniški promet na brniškem letališču se je v letošnjem oktobru glede na oktober 2011 zmanjšal za slabih 16%. V pomorskem prevozu je bilo v oktobru prepeljanega za 2% več blaga in opravljenih za slabih 5 odstotkov manj tonskih kilometrov kot oktobra lani.

6. Brezposelnost narašča nekoliko počasneje

Na trgu dela se je stanje nekoliko poslabšalo. Število aktivnih prebivalcev se je po podatkih SURS-a v mesecu oktobru povečalo na 918027 oziroma za 4269 oseb glede na mesec prej, glede na lanski oktober pa se je število zmanjšalo za dobrih 17 tisoč oseb oziroma 1,8%. V oktobru je bilo v Sloveniji 807141 delovno aktivnih prebivalcev. Glede na september se je njihovo število zmanjšalo za 1176 oseb oziroma 0,1%, glede na oktober lani pa se je to število zmanjšalo za dobrih 17 tisoč oseb oziroma 2,1%. Med zaposlenimi osebami pri pravnih osebah se je njihovo število od oktobra lani zmanjšalo za dva odstotka. Število zaposlenih pri fizičnih osebah se je glede na oktober 2011 zmanjšalo za 5%. Med samozaposlenimi pa je bilo 58% samostojnih podjetnikov posameznikov, katerih število se je v oktobru povečalo za 308, od oktobra lani pa se je to število zmanjšalo za 202 osebi oziroma 0,4%.

36

Vir: ZRSZ

Po podatkih ZRSZ je bilo v Sloveniji konec novembra 2012 registriranih 111471 brezposelnih oseb, kar je za 585 oseb oziroma 0,5% več kot ob koncu oktobra, v primerjavi z novembrom 2011 pa je bilo brezposelnih oseb več za 402 oziroma 0,4%. V novembru se je na Zavodu za zaposlovanje na novo prijavilo 10014 brezposelnih oseb, kar je slabo tretjino manj kot v oktobru in šestino več kot novembra lani. Med novo prijavljenimi je bilo 1766 iskalcev prve zaposlitve, 2277 trajno presežnih delavcev in stečajnikov ter 4547 brezposelnih zaradi izteka zaposlitev za določen čas. Odliv iz brezposelnosti je novembra znašal 9429 oseb; med njimi se jih je zaposlilo oziroma samozaposlilo 5087, kar je 2,9% več kot oktobra, v primerjavi z novembrom 2011 pa je bilo zaposlitev več za slabo osmino.

Oktobrska anketna stopnja brezposelnosti na območju evra je bila 11,7%, kar je glede na mesec poprej porast za 0,1 odstotne točke ter 1,3 odstotne točke višja kot v oktobru 2011. V celotni evropski sedemindvajseterici (EU27) je bila stopnja brezposelnosti v oktobru letos 10,7% in se je glede na enak mesec lani povečala za 0,8 odstotne točke. Po Eurostatovih ocenah je bilo v oktobru 2012 v EU27 25,9 milijona brezposelnih oseb, od teh 18,7 milijona na območju evra. Med posameznimi članicami EU so v oktobru 2012 najnižjo stopnjo brezposelnosti imeli v Avstriji (4,3%) in v Luksemburgu (5,1%), najvišjo pa v Španiji (26,2%) in v Grčiji, za katero avgustovski podatek znaša 25,4%.

CENE IN PLAČE

37

7. Vse večja cenovna nirvana

Novembra so cene padle za 0.1 odstotek, decembra pa še za 0.3 odstotka; k znižanju v decembru so največ prispevali popusti. Tudi bolj dolgoročna dinamika cen se je zmanjšala, padla je tako medletna stopnja (na 2.3% oziroma 2.7%) kot tudi dinamika impulznega trenda.

Novembra se je blago pocenilo, storitve pa podražile, decembra se ja blago ponovno pocenilo, cene storitev pa so ostale nespremenjene. Podobno je bilo tudi z bolj dolgoročno dinamiko cen obeh skupin. Bolj dolgoročna rast cen blaga se znižuje že od septembra, pri storitvah pa raste od julija.

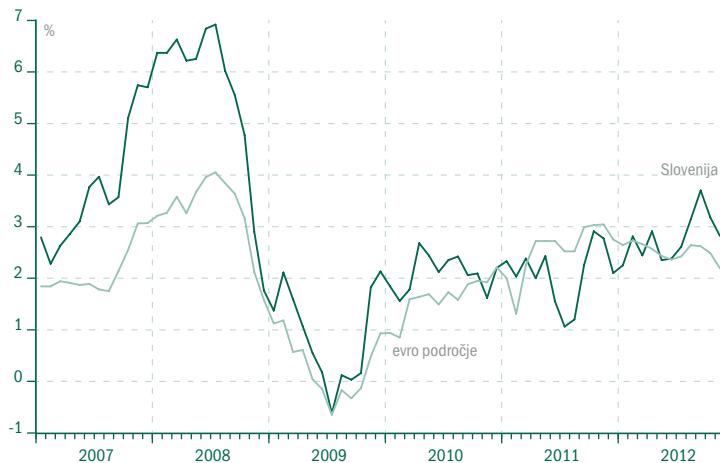
Med skupinami proizvodov se je pri inflaciji bolj malo dogajalo, razen pri skupinah obleke in obutve ter energentov. V skupini obleke in obutve so cene novembra opazneje porasle (za 2.3%), nato pa so se decembra zaradi popustov še bolj znižale (za 3.4%). Skupne cene, ki so se novembra najbolj dvignile prav zaradi višjih cen oblačil (za 0.2 odstotne točke), so se decembra zaradi nižjih cen oblačil in obutve tudi najbolj znižale (za 0.3 odstotne točke).

V novembru so se najbolj znižale cene proizvodov iz skupine stanovanja (za 1%), predvsem zaradi nižjih cen plina, daljinskega ogrevanja in tekočih energentov. Nižje cene energentov (razen trdih) so potisnile opazno navzdol tudi cene prevozov. Tako so tudi pogonska goriva precej prispevala k znižanju skupnih življenjskih stroškov (okoli 0.2 odstotne točke).

Primerljivo rast cen med državami EU kaže harmonizarni indeks. Tudi ta se je novembra zmanjšal (za 0.2%), bolj dolgoročna rast harmoniziranega indeksa cen se je zmanjšala še malenkost bolj kot pri življenjskih stroških, od septembra že za 1 odstotno točko. Umirjanje bolj dolgoročne dinamike cen je v Sloveniji sicer zelo podobno kot v EU, saj se zmanjšanja zelo malo razlikujejo: pri obeh je bilo zmanjšanje v zadnjem mesecu približno 0.4 točke, od septembra pa 1 točko. Tudi glavni generator umirjanja dolgoročne dinamike cen je isti

– energija. Medletna dinamika energije se je samo novembra zmanjšala za okoli 3.2-3.3 odstotne točke (tako v Sloveniji kot v EU).

Inflacija (harmonizirana) v Sloveniji in evro območju

Vir: Eurostat, medletne stopnje

Cene industrijskih proizvajalcev se že drugi mesec malo spreminjajo. Novembra (tako kot oktobra) so agregatne ostale nespremenjene. Na trgih posameznih območij so sicer razlike, vendar so v tekoči dinamiki zanemarljive. Nekaj večje so razlike v bolj dolgoročni dinamiki, čeprav so tudi te bolj »kozmetične« narave. Največje razlike v bolj dolgoročni rasti proizvajalčevih cen so med proizvodi za evrski izvozni trg, na eni strani, in proizvodi za ne-evrske izvozne trge in za domači trg. Prve cene namreč dolgoročno padajo po 0.7%, druge pa rastejo po približno 1.3% na leto!

Cenovna pričakovanja še naprej kažejo le omejen vpliv pričakovanega zmanjšanja aktivnosti, Poslabševanje pričakovane aktivnosti ostaja vidno le pri cenah storitev, kjer se pričakovane cene še naprej zmanjšujejo in so cenovna pričakovanja že padla na raven leta 2009 - vse bolj zaostajajo tudi za cenovnimi pričakovanji v EU. Pričakovane cene blaga (po drugi strani) pa so še naprej (stabilno) nad dolgoročnim povprečjem, tudi pričakovane proizvajalčeve cene stagnirajo na dolgoletnem povprečju.

Cene surovin (v evrih) so se v zadnjem mesecu (do sredine decembra) zmanjšale za 0.6%, vendar so zaradi naraščanja v začetku leta še naprej precej nad lanskoletno ravni (6.8%). Umirjajo se še naprej predvsem cene surovin hrane (v zadnjem mesecu so v evrih padle za 2.9%). Istočasno pa se cene kovin krepijo (v zadnjem mesecu so v evrih porasle za 3.8%). Bolj dolgoročno (v primerjavi z decembrom lani) so tako cene surovin hrane kot kovin še

precej visoko (v evrih presegajo lanske vrednosti za okoli 9%), najbolj pa zaostajajo za lanskimi vrednostmi cene neprehrambenih kmetijskih produktov in še zlasti cene nafte (za okoli 10%).

8. Velik nihaj enotnih stroškov dela navzdol

Plače so oktobra porasle za 1.8%. Z izjemo finančnih dejavnosti, prometa in države so se plače povečale v vseh dejavnostih. Največji skok so imele povprečne plače v kmetijstvu in oskrbi z vodo (za preko 5%).

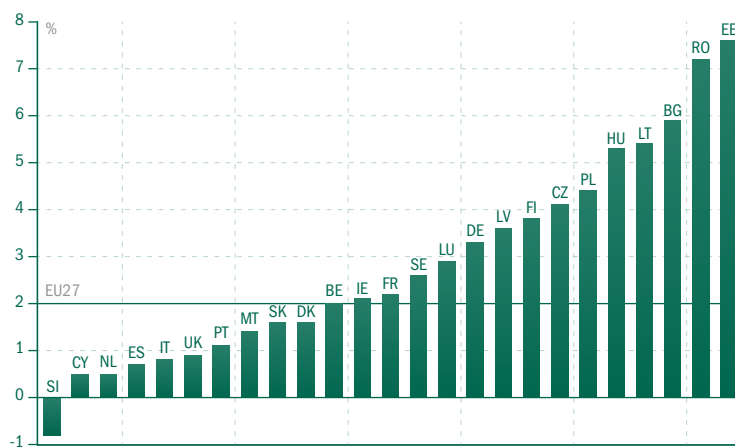
39

Povečanje plač ni bilo le sezonsko, saj so se oktobra povečale tudi medletne stopnje rasti, v povprečju sicer le za 0.4%, v nekaterih sektorjih pa opazno bolj, še zlasti v predelovalni dejavnosti in v oskrbi z električno energijo (za preko 5%).

Najbolj so dolgoročno zaostale plače v vseh sektorjih države, še zlasti v izobraževanju in razvedrilnih dejavnostih (medletna stopnja je padla za okoli 6%).

Dostopni so že podatki o enotnih stroških dela za tretje četrtletje. V Sloveniji so stroški dela opazno zaostali za ostalimi državami EU, tako kratkoročno kot dolgoročno. Medletna dinamika povprečja enotnih stroškov dela vseh sektorjev in enotnih stroškov dela v javnem sektorju je bila najnižja med vsemi državami EU. Skupni enotni stroški dela (enotni stroški dela v povprečju vseh sektorjev) so se zmanjšali sploh samo v Sloveniji. Še bolj so se v letu dni zmanjšali stroški dela v javnem sektorju, ki so se sicer zmanjšali v šestih članicah EU, a daleč največ v Sloveniji, saj so v letu dni padli za skoraj 4 odstotke.

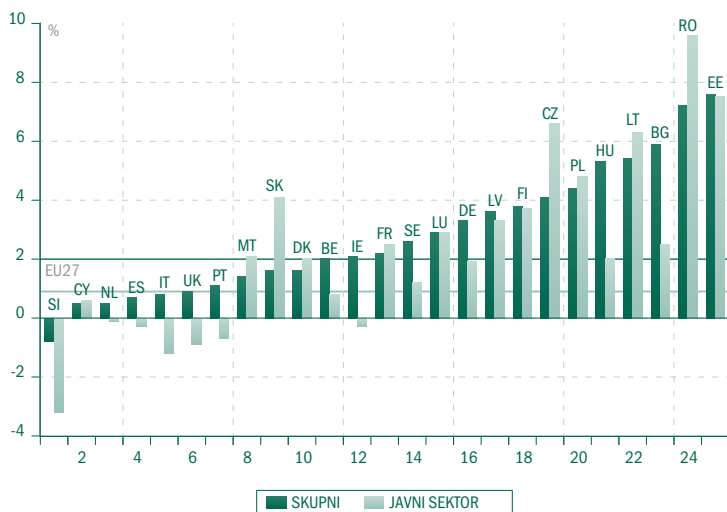
Enotni stroški dela v članicah EU

Vir: Eurostat

Opomba: Skupni enotni stroški dela; medletne stopnje rasti za 2012/III

Enotni stroški dela, skupni in v javnem sektorju v članicah EU

Vir: Eurostat

Opomba: Skupni enotni stroški dela in enotni stroški dela javnega sektorja; medletne stopnje rasti za 2012/III

Še bolj poučna je primerjava ravni enotnih stroškov dela. Če stroške dela normiramo na konec 2008 (tik pred začetkom krize) vidimo, da je relativna raven enotnih stroškov dela v gospodarstvu (SKD sektorji B-N) konec letošnjega leta približno tam, kjer je bila konec 2009 oziroma konec lanskega leta, in da je v navedenih razdobjih že nevtralizirana približno polovica povečanja stroškov dela, ki ga je sprožilo znižanje davkov v 2006. Stroški dela v gospodarstvu tako verjetno tudi v 2012 za okoli 10% zaostajajo za stroški dela, ki bi ustrezali produktivnosti (takšen je bil namreč zaostanek v 2010).

Enotni stroški dela v gospodarstvu – raven

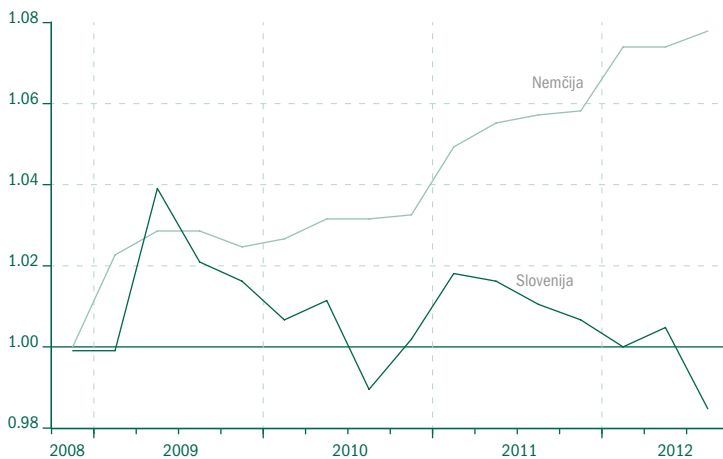
Vir: Eurostat

Opomba: Enotni stroški dela gospodarstva; desezonirane vrednosti; 2008/IV=1

41

Raven stroškov širše države je primerjana z ravniyo stroškov dela v Nemčiji, ker za povprečje evro območja Eurostat ne objavlja ustreznih podatkov o stroških dela. Na dlani je, da so konec letošnjega leta enotni stroški dela države že pod ravniyo v 2008/IV in da so že nevtralizirali porast stroškov dela, ki ga je sprožila plačna reforma - zaradi tega so bili enotni stroški dela države v Sloveniji v 2009 za približno 10-15 odstotkov višji od stroškov dela, ki bi ustrezali razvitosti (produktivnosti) Slovenije v EU.

Enotni stroški dela v širši državi – raven

Vir: Eurostat

Opomba: Enotni stroški dela gospodarstva; desezonirane vrednosti; 2008/IV=1

Ob prikazani ravni in dinamiki stroškov dela je gotovo težko reči, da so stroški dela še naprej ena izmed glavnih ovir (ključen vzvod) za ponoven zagon rasti, kar še naprej ponavljajo predstavniki »delodajalcev« in vlade. Ker pa v Sloveniji enotni stroški dela močno nihajo, je seveda potrebno počakati še na kakšno četrtoletje, torej nov podatek, ki bo pokazal, kako vzdržna je dosežena relativna raven stroškov dela.

FINANČNA GIBANJA

42 9. Padanje aktivnost (pa tudi davčno reformiranje) stiska javnofinančne prihodke

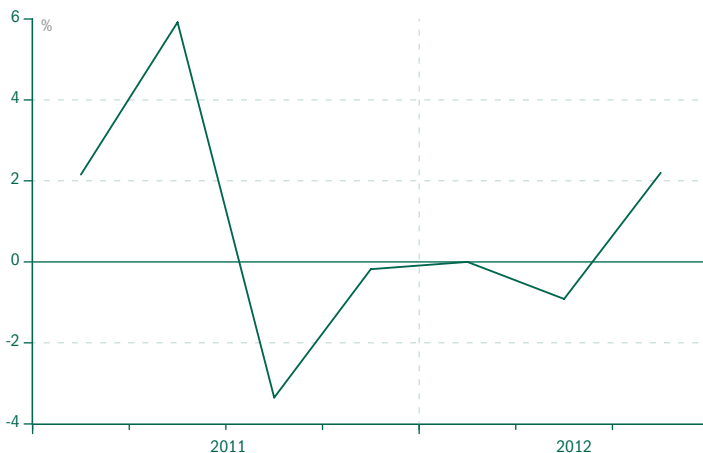
Podatki o javnofinančnih prihodkih od lanskoletnega oktobrskega »sesutja« podatkovnega sistema še naprej niso kompletni in tudi skorajšnjega odpravljanja težav ni na vidiku. Za povrh je v letošnjem septembru prišlo do ponovnega udarca v podatkovni sistem javnofinančnih prihodkov, prišlo je namreč do napačnega razdeljevanja prispevkov (prispevki Zdravstveni blagajni so, na primer, padli za 21%). Zaradi izpada v oktobru in presežnega pritoka v novembru in decembru lanskega leta so v zadnjem četrtoletju letos medletne stopnje analitično vprašljive, desezoniranje pa nesmiselno, vpliv najnovejšega napačnega nakazovanja prispevkov na tekočo dinamiko, pa ni jasen. Zato je vse težje oceniti, kaj se dogaja z (kratko in dolgoročno) dinamiko že skupnih javnofinančnih prihodkov, kaj šele z dinamiko analitično zanimivih sestavin agregatov.

Novembra so se skupni javnofinančni prihodki zmanjšali za 5.3%. Medletna stopnja, kot rečeno ni uporabna, zato je trend ocenjen na letu 2010¹. Tako »desezonirana« letna dinamika je bila oktobra okoli 6%, novembra pa je padla na -1.7%. V povprečju prvih dveh mesecev zadnjega četrtoletja je tako bila pozitivna, kar je izboljšanje v primerjavi s tretjim četrtoletjem, ko je bila negativna. Tudi celoletni padajoči trend medletne dinamike se je decembra zaustavil.

Ker je v 2010 gospodarska aktivnost naraščala, v letošnjem letu pa pada, takšna dinamika bolj malo pove o izdatnosti javnofinančnih prihodkov. Na sliki je zato prikazana dinamika izdatnosti (javnofinančnih prihodkov na domači produkt) v zadnjih sedmih četrtoletjih.

1 Druga možnost bi bila uporaba korekcij, ki so za ustrezne mesece 2011 narejene v Biltenu Ministrstva za finance.

Dinamika izdatnosti javnofinančnih prihodkov

Vir: UJP; SURS; lastni izračuni

Opomba: Medletne stopnje rasti za četrtnetja; javnofinančni prihodki na enoto domačega produkta

43

Očitno so javnofinančni prihodki na enoto domačega produkta v letošnjem letu (z izjemo opazno slabšega drugega četrtnetja) približno tako visoki kot so bili v 2011; v tretjem četrtnetju letos so sicer medletno porasli, vendar je celotno povečanje posledica nižje osnove primerjave - povečanje od 2011/III na 2011/IV je enako kot od 2012/II na 2012/III.

Razen drugega četrtnetja je torej razlika v davčnem donosu glede na 2011 posledica predvsem različne dinamike domačega produkta. Diferencialno zmanjšanje v drugem četrtnetju pa je posledica letošnje mini davčne reforme (uveljavljanja sprememb pri davku na dobiček od začetka leta).

Neposredni davki so se novembra malo spremenili. Kot rečeno, je »desezonirano« medletno dinamiko zaradi težav v lanskem letu nemogoče oceniti z navadno medletno stopnjo (2012/2011), zato je tudi ta ocenjena na osnovi leta 2010. Tako dobljene številke kažejo, da se je desezonirana medletna dinamika neposrednih davkov in drugih javnofinančnih prihodkov v oktobru in novembru še malo okrepila, porasla je na približno 2% letno (s približno 0.8% v tretjem četrtnetju).

Domači davki na blago in storitve so se novembra zmanjšali za približno 13%, vendar je bil precejšen del padca posledica premika timinga vplačil trošarin v septembru (na oktober) in zato višje osnove primerjave (davka v oktobru). Tudi če se ocenijo (in nevtralizirajo) posledice premikov timinga trošarin v oktobru 2011 in septembru 2012, podatki kažejo, da je letos novembra prišlo do poslabšanja bolj dolgoročne dinamike (ocenjene z medletno stopnjo rasti popravljeno za premike timinga) domačih davkov na blago in storitve. Ta se je namreč zmanjšala s približno 0 v oktobru na približno -7 odstotkov v novembru.

Dinamika izdatnosti neposrednih davkov in ostalih javnofinančnih prihodkov

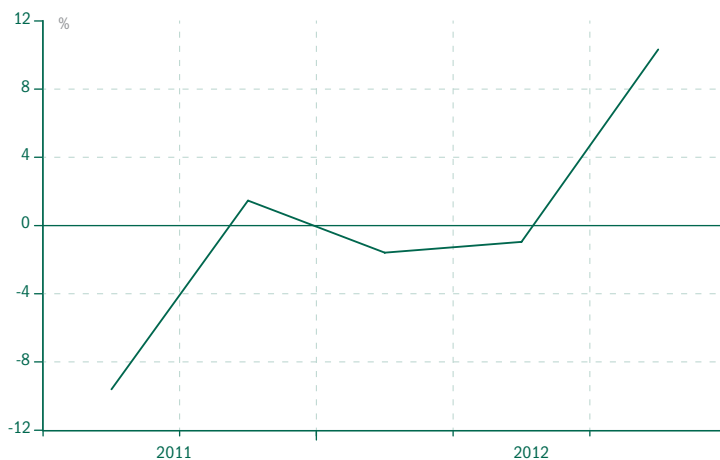

Vir: UJP; SURS; lastni izračuni

Opomba: Medletne stopnje rasti za četrletja; neposredni davki in ostali javnofinančni prihodki na enoto domačega produkta

Seveda je vprašanje, kaj se dejansko dogaja z davčno izdatnostjo obeh sestavin javnofinančnih prihodkov (neposrednih davkov in ostalih prihodkov na eni strani, ter domačih davkov na blago in storitve na drugi), saj je bila dinamika domačega produkta v 2011 rahlo rastoča, letos pa je opazno padajoča. Na slikah je tako prikazana dinamika davčne izdatnosti neposrednih davkov in ostalih javnofinančnih prihodkov (medletna rast neposrednih davkov in ostalih javnofinančnih prihodkov na enoto domačega produkta) in domačih davkov na blago in storitve (medletna rast domačih davkov na blago in storitve na enoto produkta).

Dinamika izdatnosti domačih davkov na blago in storitve

Vir: UJP; SURS; lastni izračuni

Opomba: Medletne stopnje rasti za četrtletja; domači davki na blago in storitve na enoto domačega produkta

45

Na dlani je, da se je dinamika izdatnosti neposrednih davkov v drugem in tretjem četrtletju letošnjega leta zmanjševala (glede na isto obdobje lani). Ker je slika izdatnosti skupnih javnofinančnih prihodkov kazala v letošnjem letu (sicer fiktivno) izboljševanje v tretjem četrtletju in rahlo zmanjševanje pred tem, je očitno, da je bila takšna dinamika posledica gibanja izdatnosti domačih davkov na blago in storitve, kar potrjuje ustrezna slika.

Trendno gibanje javnofinančnih prihodkov (medletna dinamika, popravljena za ocenjene posledice premikov timinga vplačil) in ustrezne dinamike izdatnosti prihodkov torej kažejo, da je, z izjemo drugega četrtletja, največji del letošnjega bolj dolgoročnega pešanja javnofinančnih prihodkov posledica slabše gospodarske aktivnosti; dodatno pešanje v drugem četrtletju pa je povzročil poseg politike v davke! Kratkoročno (v prvih dveh mesecih zadnjega četrtletja) se je poslabševanje dinamike skupnih javnofinančnih prihodkov zaustavilo - v povprečju oktobra in novembra je povprečna rast (očiščena sezone) postala pozitivna; dinamika neposrednih davkov je pozitivna in naraščajoča, posrednih davkov pa negativna in padajoča.

10. Krčenje kreditov se nadaljuje

Skupni krediti privatnemu sektorju so oktobra padli za 0.3%, to je za skoraj 100 milijonov. Bolj dolgoročna dinamika se je zato dodatno opazno zmanjšala, padla je z -3.9 v septembru na -4.4 odstotke v oktobru.

Zmanjšali so se le krediti nefinančnim korporacijam, medtem ko so krediti prebivalstvu malenkost porasli. Kljub temu se je medletna dinamika znižala pri enih in drugih. Oktobra so krediti nefinančnim korporacijam padali že po medletni stopnji -5.8%, medtem ko so se negativne stopnje kreditov prebivalstvu po juniju stabilizirali pri okoli -1.5%.

Depoziti rezidentov privatnega sektorja (nefinančnih korporacij in prebivalstva) so se oktobra zmanjšali precej manj od kreditov, za 30 milijonov evrov. Vendar je bolj dolgoročni trend že tretji mesec negativen, saj je medletna stopnja rasti oktobra padla na -0.3%! Depoziti podjetij so oktobra sicer porasli za 68 milijonov (za 1.7%), povečanje je bilo tako močno, da se je medletna stopnja rasti opazno povečala (za preko 4 odstotne točke letne rasti) in so bili oktobra depoziti podjetij za 2.3% večji kot pred letom dni. Vendar so se istočasno depoziti prebivalstva znižali za 97 milijonov (za 0.6%), tako da so bili za 1% nižji kot pred letom!

Obresti na denarnem trgu se še naprej znižujejo, trimesečni euribor je novembra padel že na 0.19.

Obrestne mere na maloprodajnem trgu so se oktobra komaj opazno spreminjale. Posojilne obrestne mere podjetij in prebivalstva so padle v povprečju za 0.1 točke, razen pri potrošniških kreditih. Po drugi strani pa so se depozitne obrestne mere povečale za okoli 0.1 točke, vendar le pri krajših ročnostih. V evro območju so posojilne obrestne mere ostale nespremenjene, depozitne pa so se prav tako kot v Sloveniji povečale le pri krajših ročnostih.

11. Presežek v tekoči bilanci velik tudi v oktobru

Kljub nadaljevanju presežkov v tekoči bilanci, ki so odražajo predvsem recesijsko situacijo doma, se je v oktobru zunanji dolg v bruto in v neto znesku nekoliko povečal.

V oktobru je bil znova dosežen znaten presežek 144.2 milijonov € v tekoči plačilni bilanci (v enakem mesecu 2011 je bil presežek 69.7 milijonov €). Pri tem je bil v blagovni menjavi oktobra presežek 22.1 milijonov € (leto prej primanjkljaj 51.1 milijona €), če je izvoz merjen f.o.b., uvoz pa c.i.f.. V storitveni menjavi je oktobrski presežek 184.3 milijonov € (v enakem mesecu lani je bil 151.2 milijonov €), saldo dohodkov faktorjev je znašal -47.4 milijonov € (leto prej -30.7 milijonov €) in primanjkljaj v tekočih transferih -14.8 milijonov € (septembra lani presežek 0.2 milijona €).

Plačilna bilanca (milijoni evrov)

	Januar-oktober		oktober	
	2011	2012	2011	2012
I. Tekoči račun	107	558	69,7	144,2
1. Blago	-711	-289	-51,1	22,1
2. Storitve	1.224	1.426	151,2	184,3
transport	493	534	52,3	58,1
potovanja	951	1026	113,7	116,9
3. Dohodki	-497	-518	-30,7	-47,4
od dela	162	228	27,8	26,9
od kapitala	-660	-745	-66,9	-83,6
4. Tekoči transferi	92	-61	0,2	-14,8
II. Kapitalski in finančni račun	-577	-751	-296,7	-290,3
A. Kapitalski račun	-22	32	-1,7	-1,8
B. Finančni račun	-556	-783	-295,1	-288,5
1. Neposredne naložbe	395	321	-82,3	-11,1
2. Naložbe v vrednostne papirje	2.078	-54	225,3	1.674,0
3. Finančni derivativi	-120	-34	-1,9	2,1
4. Ostale naložbe	-2.947	-1.054	-421,2	-1.979,4
4.1. terjatve	-2.394	-1.537	-361,2	-295,0
4.2. obveznosti	-553	483	-60	-1.684,4
III. Neto napake in izpustitve	470	194	227,1	146,1

Vir: Banka Slovenije

V desetih mesecih skupaj je v tekoči plačilni bilanci dosežen presežek 557.7 milijonov €, v enakem obdobju lani pa je bil presežek 107.0 milijonov €. Pri tem je bil letošnji blagovni primanjkljaj samo 288.9 milijonov € (v enakem obdobju lani 711.0 milijonov €), presežek v storitveni menjavi je bil kar 1425.7 milijonov € (lani 1223.7 milijonov €), primanjkljaj v dohodkih faktorjev je znašal 517.8 milijonov € (497.4 milijonov €), neto tekoči transferi pa so znašali -61.2 milijonov € (lani so bili pozitivni 91.6 milijonov €). K presežku v menjavi storitev je v desetih mesecih letos 534 milijonov evrov prispeval presežek v transportu (lani 493 milijone), kar 1026 milijonov evrov pa presežek v potovanjih (lani 951 milijonov). K primanjkljaja v dohodkih faktorjev je 745 milijonov evrov prispeval odliv prek računa kapitala (lani 660 milijonov), za 228 milijonov evrov (lani 162 milijona) pa je primanjkljaj dohodkov faktorjev zmanjševal presežek na računi dela.

Saldo na kapitalskem in finančnem računu znaša v letošnjih desetih mesecih skupaj -751.3 milijonov € (nekaj večje povečanje terjatev ali zmanjšanje dolgov kot je presežek na tekočem računu), v enakem obdobju 2011 pa je bil -577.1 milijonov €. Neto neposredne naložbe so bile 320.7 milijonov € (lani 395.3 milijonov €), neto portfeljske naložbe -53.6 milijonov €

(lani 2077.7 milijonov €) in neto ostale naložbe -1053.7 milijonov € (-2946.7 milijonov €). Mednarodne rezerve pri Banki Slovenije so se v desetih mesecih 2012 povečale za 37.8 milijonov € (v enakem obdobju lani za 38.2 milijonov €), statistična napaka pa znaša 193.6 milijonov € (lani je bila v enakem obdobju kar 470.1 milijonov €).

Bruto zunanji dolg je konec septembra znašal 40622 milijonov €, kar je za 124 milijonov € več kot mesec prej, neto dolg pa 13946 milijonov € (257 milijonov € več kot mesec prej). Bruto dolg je od maksimuma v februarju 2012 manjši za 1884 milijonov €, neto dolg pa od maksimuma v januarju 2012 za 714 milijonov evrov. Mednarodne rezerve Banke Slovenije so konec oktobra znašale 729.5 milijonov € (32.1 milijonov € manj kot mesec prej), pri čemer je bilo zlata za 135.4 milijonov €, imetij SDR za 246.0 milijonov €, rezervna pozicija pri MDS je znašala 148.1 milijonov €, klasičnih deviznih rezerv pa je bilo za 199.6 milijonov €.

Domače končno trošenje za blago in tržne storitve													
Leto	Prebivalstvo			Investicije v osn. sredstva			Širša država			Skupno			mesечna rast
	mio. €	letni porast	mesечna rast	mio. €	letni porast	mesечna rast	mio. €	letni porast	mesечna rast	mio. €	letni porast	mesечna rast	
2007	17205	7,8	0,73	9631	21,0	0,99	2212	6,7	1,16	29048	11,8	0,87	
2008	19243	8,8	0,00	10405	9,78	0,87	2526	14,18	1,35	32174	9,50	0,87	
2009	18852	-2,30	-2,78	8369	-22,11	-23,57	2512	-0,57	2,56	29732	-8,70	-9,29	
2010	19578	0,74	3,64	7651	-9,69	-5,79	2512	-0,10	-1,79	29741	-2,24	-1,78	
2011	20675	2,80	1,19	6694	-6,62	-0,96	2443	-2,77	-5,99	29812	0,07	-0,11	
2011/1	4631	3,17		1557	-5,68		585	5,13		6774	1,15		
4	1679	1,73	-0,52	538	-8,30	-1,39	213	10,20	0,88	2430	-0,01	-0,56	
5	1754	5,59	-0,01	592	-10,00	-1,17	203	-4,04	-0,29	2549	0,73	-0,35	
6	1809	1,66	0,06	565	-14,53	-2,35	200	-9,06	-0,91	2574	-3,25	-0,63	
II	5242	2,97		1695	-11,05		616	-1,40		7553	-0,90		
7	1785	0,09	-0,82	581	-7,88	-1,54	208	2,11	-0,28	2573	-1,68	-0,93	
8	1802	7,56	1,27	530	-10,77	-2,00	216	7,51	0,86	2548	3,15	0,43	
9	1880	4,11	0,61	575	-4,16	-1,89	181	-1,71	-1,17	2635	1,78	-0,18	
III	5467	3,85		1685	-7,60		604	2,76		7756	1,04		
10	1852	2,92	0,18	586	-5,14	-1,54	196	-3,34	-1,43	2634	0,54	-0,41	
11	1691	1,75	0,64	607	5,89	2,56	204	-5,72	-2,28	2503	2,06	0,81	
12	1791	-0,75	-0,08	564	-5,65	2,82	237	-26,74	-7,43	2592	4,90	-0,18	
IV	5335	1,29		1757	-1,77		638	-14,20		7729	-0,89		
2012/1	1557	5,24	0,83	422	-8,85	0,48	206	1,67	3,60	2184	1,86	1,16	
2	1505	4,56	0,48	430	-13,77	-1,71	191	3,88	1,79	2126	0,19	0,12	
3	1741	1,67	-0,52	561	-5,84	-0,63	191	4,34	-0,39	2493	-0,59	-0,52	
I	4803	3,71		1413	9,27		587	0,32		6803	0,43		
4	1681	0,07	-0,88	512	-4,78	-0,59	215	0,86	2,67	2408	-0,94	-0,47	
5	1729	-1,45	-0,58	537	-9,21	-1,85	191	-5,89	-0,38	2457	-3,61	-0,87	
6	1803	-0,33	-0,71	541	4,31	-2,11	190	-4,68	-1,18	2534	-1,54	-1,06	
II	5212	-0,58		1590	-6,17		597	-3,16		7399	-2,04		
7	1819	1,88	-0,69	524	-9,79	-2,16	198	-4,57	0,02	2541	-1,27	-0,95	
8	1821	1,02	0,89	493	-6,87	-2,03	194	-9,83	-0,52	2509	-1,54	0,16	
9	1793	4,59	-0,62	547	-4,82	-0,42	156	-13,56	-2,74	2497	-5,25	-0,73	
III	5433	-0,63		1564	-7,17		549	-9,14		7546	-2,71		

Leto	Izvoz Slovenije *			Izvoz Slovenije izven EU27 **			Izvoz EU27 **			Izvozne cene Slovenija **		Izvozne cene EU27 **	
	mil. €	letni porast	mesečna rast	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja
2007	19387	15,7	0,85	6740,1	15,3	1237251	6,7	1237251	6,7	105,7	2,1	104,9	1,5
2008	19724	1,74	-0,68	7407	9,90	1308960	5,4	1308960	5,4	109,3	3,4	108,0	2,9
2009	16006	-18,85	-21,86	5773	-22,07	1090939	-16,6	1090939	-16,6	107,3	-1,82	107,0	-0,84
2010	18251	14,02	16,09	6359	10,16	1338504	22,63	1338504	22,63	110,3	2,75	112,7	5,27
2011	20458	12,10	13,22	7255	13,87	1530880	13,47	1530880	13,47	117,6	6,57	117,7	4,45
2011//	5289	13,08		1856	16,43	377191	12,22	377191	12,22	117,3	7,59	116,9	3,14
7	1694	6,50	-1,29	630	5,71	129156	3,85	129156	3,85	118,1	6,25	117,2	2,03
8	1493	15,37	1,28	575	11,93	122480	13,80	122480	13,80	117,3	3,03	118,1	3,77
9	1874	9,50	-0,77	672	16,34	131592	9,37	131592	9,37	119,3	6,00	117,9	3,33
III	5061	10,11		1876	11,24	383229	8,78	383229	8,78	118,2	5,08	117,7	3,04
10	1755	7,03	-2,00	624	9,21	131624	8,42	131624	8,42	118,1	5,06	119,1	5,22
11	1840	9,21	0,30	650	10,95	137029	11,21	137029	11,21	120,2	6,41	118,3	4,89
12	1552	5,26	0,87	616	2,73	135644	10,80	135644	10,80	119,6	7,28	120,0	5,09
IV	5147	7,25		1890	7,58	404297	10,15	404297	10,15	119,3	6,25	119,1	5,07
2012/1	1569	3,28	1,13	508	13,73	124024	14,24	124024	14,24	120,4	5,84	121,4	3,68
2	1641	4,14	0,66	566	4,48	133273	10,40	133273	10,40	121,4	5,33	123,1	5,28
3	1889	1,20	0,19	686	6,46	147600	7,83	147600	7,83	122,9	4,74	122,3	4,33
I	5099	2,77		1760	7,79	404896	10,58	404896	10,58	121,6	5,30	122,2	4,43
4	1738	3,74	0,38	649	9,52	132117	8,43	132117	8,43	120,4	1,64	122,2	4,27
5	1795	-1,14	-0,04	685	12,75	144984	10,94	144984	10,94	121,1	2,81	122,8	5,22
6	1821	1,30	-0,79	713	8,76	146319	17,37	146319	17,37	122,1	5,65	123,2	5,56
II	5354	1,24		2047	10,31	423420	12,26	423420	12,26	121,2	3,35	122,7	5,01
7	1762	4,00	-0,80	710	12,79	149013	15,37	149013	15,37	123,2	4,27	123,9	5,71
8	1543	3,38	1,34	643	11,84	139436	13,84	139436	13,84	122,4	4,38	125,6	6,36
9	1789	-4,51	-1,39	656	-2,25	137821	4,73	137821	4,73	119,2	-0,10	124,7	5,78
III	5095	0,66		2010	7,12	426270	11,23	426270	11,23	121,6	2,84	124,7	5,95
10	1906	8,58	0,69	705	13,08	151099	14,80	151099	14,80	120,3	1,79	123,9	4,03

*podatki SURS, ** podatki Eurostat

Leto	Uvoz Slovenije*			Uvoz Slovenije izven EU27**				Uvoz EU27**				Uvozne cene Slovenija**		Uvozne cene EU27**	
	mil. €	letni porast	mesečna rast	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja
2007	21236	16,0	0,87	6050,0	41,4	1422211	5,2	120,2	3,9	111,7	0,6				
2008	22648	6,65	-0,05	7240,0	19,7	1550276	8,12	128,0	6,8	121,8	8,7				
2009	16773	-25,94	-28,77	5527	-23,65	1198313	-22,70	117,8	-7,96	108,9	-10,53				
2010	19504	16,29	1744	7292	31,94	1482947	23,70	128,0	8,65	123,8	13,65				
2011	21954	12,56	14,40	8250	13,06	1681150	11,40	138,7	8,33	137,2	10,80				
2011/II	5561	12,91		2051	15,02	419219	11,52	137,4	6,73	136,7	9,51				
7	1727	5,44	-2,32	641	12,40	138332	5,22	137,5	5,35	136,1	5,68				
8	1670	17,98	0,25	662	29,99	140257	10,49	139,5	5,11	137,7	7,30				
9	2033	14,02	-0,21	732	5,21	142133	5,92	141,0	7,52	136,5	7,30				
III	5430	12,28		2035	14,63	420723	7,16	139,4	5,99	136,8	6,76				
10	1874	3,23	-2,15	710	-3,69	143480	9,55	141,1	5,83	139,3	10,30				
11	1975	5,55	0,08	761	-0,38	145002	3,56	141,8	8,54	139,2	10,40				
12	1782	4,77	0,46	629	-5,36	134301	-0,19	138,5	5,12	141,3	8,69				
IV	5631	4,52		2100	-3,03	422782	4,25	140,5	6,49	139,9	9,79				
2012/1	1744	9,72	2,78	719	10,15	148529	6,19	142,0	4,87	143,9	7,00				
2	1759	2,37	1,12	659	-0,05	145613	11,27	145,5	5,05	145,8	8,54				
3	2003	-1,01	0,40	733	-2,57	154888	4,87	142,6	3,13	146,4	6,61				
I	5507	3,28		2110	2,26	449030	7,31	143,4	4,35	145,3	7,38				
4	1795	1,41	-0,36	656	-7,50	144632	4,76	141,5	2,62	145,9	6,13				
5	1875	-4,67	-0,92	689	0,69	149142	3,83	142,5	4,38	144,5	6,75				
6	1842	0,91	-0,73	724	10,05	146587	6,60	146,3	6,20	144,3	5,21				
II	5511	-0,90		2069	0,86	440360	5,04	143,4	4,40	144,9	6,03				
7	1808	4,70	-1,25	633	-1,19	146579	5,96	144,8	5,24	143,8	5,67				
8	1696	1,51	0,67	663	0,15	152843	8,97	149,6	7,23	148,2	7,61				
9	1782	-12,33	-2,41	651	-11,06	150321	5,76	149,6	6,06	148,6	8,91				
III	5286	-2,66		1947	-4,30	449742	6,90	148,0	6,18	146,9	7,40				
10	1968	5,03	-0,23	717	1,03	160511	11,87	143,8	1,94	145,6	4,51				

*podatki SURS, ** podatki Eurostata

Leto	Gospodarska aktivnost, in brezposelnost v EU												
	Industrijska produkcija EU27			Predelovalna dejavnost EU27			Gradbena aktivnost EU27			Trgovina na drobno EU27		Anketna stopnja brezposelnosti	
	Indeks	medletna stopnja		Indeks	medletna stopnja		Indeks	medletna stopnja		indeks	medletna stopnja		
2007	111,61	3,3	113,04	3,9	111,27	3,7	107,73	3,5	71	74	4,9		
2008	109,13	-2,2	108,05	-4,4	103,33	-7,1	111,06	3,1	70	72	4,4		
2009	91,18	-16,2	91,31	-15,2	93,35	-9,6	107,76	-3,0	8,9	9,0	6,0		
2010	97,38	6,5	97,93	7,3	88,85	-4,4	110,34	2,1	9,6	9,5	7,2		
2011	101,15	3,40	103,14	4,80	89,89	0,07	111,85	1,30	9,64	9,66	8,09		
2011/I	101,56	6,3	101,50	8,1	83,78	1,3	102,69	1,8	9,9	9,8	8,5		
4	100,01	4,9	102,59	6,6	93,45	-0,4	111,29	3,6	9,4	9,4	8,0		
5	102,21	4,3	105,69	6,3	96,03	2,0	109,40	-0,1	9,4	9,3	7,7		
6	103,39	2,0	107,55	3,2	99,16	-6,5	110,83	0,7	9,3	9,3	7,5		
II	101,87	3,7	105,28	5,3	96,21	-1,8	110,51	1,4	9,4	9,3	7,7		
7	101,32	3,5	104,79	4,7	96,98	3,0	113,71	0,6	9,3	9,4	7,8		
8	87,82	4,6	90,01	5,8	83,28	1,6	108,96	0,8	9,4	9,5	7,8		
9	104,74	2,1	109,15	3,0	100,03	1,3	109,81	0,8	9,6	9,7	8,0		
III	97,96	3,3	101,32	4,4	93,43	2,0	110,83	0,7	9,4	9,5	7,9		
10	106,75	0,9	109,92	2,0	100,46	-1,0	115,82	1,4	9,8	9,9	8,6		
11	106,16	0,1	108,44	1,5	99,51	1,8	113,68	1,0	10,0	10,1	8,7		
12	96,15	-1,2	95,94	0,9	91,04	-3,1	140,8	1,3	10,1	10,1	8,9		
IV	103,02	0,0	104,77	1,5	97,00	-0,7	123,43	1,3	10,0	10,0	8,7		
2012/1	95,65	-1,6	94,99	-0,1	75,26	-1,2	105,49	1,9	10,6	10,7	8,8		
2	97,09	-1,6	96,63	-2,1	72,88	-1,1	99,96	1,0	10,7	10,7	8,6		
3	106,47	-1,4	108,68	-0,8	89,83	-4,0	112,15	3,2	10,6	10,7	8,3		
I	99,74	-1,5	100,10	-1,0	79,32	-5,5	105,87	2,0	10,6	10,7	8,6		
4	97,63	-2,4	99,59	-2,9	88,2	-5,8	111,3	-1,1	10,4	10,5	8,3		
5	99,78	-2,4	102,98	-2,6	89,88	-6,4	112,91	3,2	10,2	10,4	8,2		
6	101,24	-2,1	104,9	-2,5	94,06	-5,1	113,86	2,7	10,2	10,4	8,1		
II	99,55	-2,3	102,49	-2,6	90,71	-5,8	112,69	1,6	10,3	10,4	8,2		
7	99,31	-1,8	102,5	-1,8	89,86	-6,6	116,64	1,1	10,2	10,5	8,2		
8	86,71	-0,9	88,77	-0,8	79,6	-4,3	112,68	1,7	10,3	10,5	8,1		
9	101,68	-2,7	105,65	-2,8	94,15	-5,7	113,47	1,7	10,4	10,6	8,2		
III	95,90	-1,9	98,97	-1,9	87,87	-5,6	114,26	1,5	10,3	10,5	8,2		
10	103,07	-3,1	105,83	-3,2	-	-	116,15	-0,8	10,7	11,0	8,7		

Naročila, pričakovanja in poslovni optimizem v EU											
Leto	Poslovna klima EU13			Naročila, predelovalna dejavnost EU27		Naročila, gradbeništvo EU27		Trgovina na drobno pričakovanja EU27		Poslovni optimizem EU27	
	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	indeks naročil	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	EU 27	Slovenija	
2007	1,29	0,24	2,96	5,66	-8,07	-1,43	14,11	2,1	3,7	11,6	
2008	-0,38	-1,67	-15,51	-18,47	-17,24	-9,17	-3,58	-17,69	-10,09	-4,28	
2009	-2,55	-2,17	-53,00	-37,49	-45,33	-28,09	-13,12	-9,54	-26,53	-16,44	
2010	0,45	2,92	-24,36	28,65	-43,25	2,08	6,02	19,12	-5,13	21,40	
2011	0,60	0,16	-11,68	12,70	-40,31	4,12	-0,64	-6,85	-2,33	2,62	
2011//	1,1	0,7	-6,0	19,5	-38,8	6,2	6,7	-0,1	2,9	7,3	
7	0,4	-0,2	-8,1	11,2	-33,7	9,2	-4,0	-8,9	-2,2	2,1	
8	0,1	-0,6	-10,2	6,0	-37,4	2,8	-7,2	-14,3	-2,4	-1,1	
9	-0,1	-0,8	-14,7	1,4	-37,7	1,8	-6,1	-18,9	-5,6	-5,4	
III	0,1	-0,5	-11,0	6,2	-36,3	4,6	-5,8	-14,0	-3,4	-1,5	
10	-0,2	-1,1	-17,5	-0,3	-38,7	0,3	-3,7	-16,0	-9,7	-7,0	
11	-0,4	-1,3	-20,1	-3,6	-37,9	4,5	-7,4	-18,6	-12,5	-7,9	
12	-0,3	-1,6	-22,2	-10,6	-43,0	2,8	-12,0	-18,8	-13,5	-11,3	
IV	-0,3	-1,3	-19,9	-4,8	-39,9	2,5	-7,7	-17,8	-11,9	-8,7	
2012/1	-0,2	-1,6	-21,4	-9,3	-43,6	5,1	-18,4	-16,4	-8,5	-9,7	
2	-0,2	-1,6	-18,6	-8,1	-42,2	2,7	-8,4	-12,7	-5,8	-8,9	
3	-0,3	-1,7	-19,3	-12,6	-38,6	6,8	-1,8	-12,1	-5,1	-10,0	
I	-0,2	-1,6	-19,8	-10,0	-41,5	4,9	-9,5	-13,7	-6,5	-9,5	
4	-0,5	-1,8	-18,9	-13,4	-37,8	3,0	3,9	-5,2	-5,3	-9,6	
5	-0,8	-1,8	-23,2	-16,1	-41,5	-4,1	-2,2	-10,8	-8,8	-11,7	
6	-0,9	-1,8	-22,9	-17,4	-40,7	-2,5	1,1	-1,3	-10,2	-11,7	
II	-0,7	-1,8	-21,7	-15,6	-40,0	-1,2	0,9	-5,8	-8,1	-11,0	
7	-1,3	-1,7	-22,4	-14,3	-37,6	-3,9	-8,3	-4,3	-12,1	-9,9	
8	-1,2	-1,3	-24,9	-14,7	-40,0	-2,6	-7,9	-0,7	-11,8	-9,4	
9	-1,3	-1,2	-25,7	-11,0	-41,4	-3,7	-8,3	-2,2	-11,9	-6,3	
III	-1,3	-1,4	-24,3	-13,3	-39,7	-3,4	-8,2	-2,4	-11,9	-8,5	
10	-1,6	-1,4	-32,8	-15,3	-45,9	-7,2	-5,9	-2,2	-16,5	-6,8	
11	-1,2	-0,8	-31,1	-11,0	-45,6	-7,7	-1,3	6,1	-17,2	-4,7	

Leto	Naročila, pričakovanja in poslovni optimizem v Sloveniji													
	Gospodarska klima			Naročila, predelovalna dejavnost			Naročila, gradbeništvo			Trgovina na drobno prčakovanja			Poslovni optimizem	
	ocena stanja	medletna sprememba		ocena stanja	medletna sprememba	indeks naročil	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	
2007	13,4	31		8,3	3,8	13,0	19,4	40,9	4,8	11,6	1,8			
2008	2,2	-11,2		-19,3	-27,6	-6,5	-19,5	30,5	-10,4	-4,3	-15,9			
2009	-22,3	-25,5		-61,7	-42,4	-61,7	-55,2	0,0	-30,5	-22,9	-18,6			
2010	-8,8	12,9		-24,6	37,1	-68,8	-7,1	24,9	24,8	-0,9	22,0			
2011	-6,7	2,0		-15,5	7,0	-59,3	9,7	24,7	-1,8	-0,3	-0,1			
2011/II	-3,3	5,0		-5,2	14,8	-59,4	13,1	28,0	-5,1	4,8	2,2			
7	-6	0		-11,3	1,2	-50,4	14,4	23,2	4,2	-2,9	-4,3			
8	-6	0		-19,2	0,1	-48,5	15,6	10,9	-25,1	-1,1	-2,7			
9	-4	1		-21,1	-3,8	-51,2	12,7	29,5	-4,8	1,7	-3,3			
III	-5,3	0,3		-17,2	-0,8	-50,0	14,2	21,2	-8,6	-0,8	-3,4			
10	-10	-3		-16,0	-10,8	-52,3	4,4	34,0	3,2	-7,7	-12,1			
11	-12	-2		-26,4	-9,6	-52,6	4,9	40,0	13,3	-12,9	-6,4			
12	-14	-2		-27,9	-9,0	-54,8	14,0	17,6	-5,8	-12,4	-4,7			
IV	-12,0	-2,3		-23,4	-9,8	-53,2	7,8	30,5	3,6	-11,0	-7,7			
2012/1	-12	-5		-24,9	-3,3	-61,8	12,0	-5,6	-22,6	-2,5	-6,6			
2	-11	-5		-26,2	-8,2	-59,6	15,6	13,1	-11,4	-1,9	-9,2			
3	-12	-6		-33,8	-23,9	-61,4	14,2	17,0	0,4	-5,0	-10,8			
I	-11,7	-5,3		-28,3	-11,8	-60,9	13,9	8,2	-11,2	-3,1	-8,9			
4	-15	-12		-28,8	-31,2	-61,5	1,8	37,5	15,3	-5,2	-15,0			
5	-13	-11		-27,8	-20,0	-55,1	2,4	37,7	1,8	-8,0	-13,7			
6	-17	-12		-33,7	-23,4	-49,9	7,6	26,3	0,3	-14,6	-13,5			
II	-15,0	-11,7		-30,1	-24,9	-55,5	3,9	33,8	5,8	-9,3	-14,1			
7	-17	-11		-35,6	-24,3	-43,5	6,9	24,4	1,2	-15,3	-12,4			
8	-18	-12		-37,7	-18,5	-43,7	4,8	7,8	-3,1	-13,7	-12,6			
9	-19	-15		-35,6	-14,5	-47,3	3,9	29,6	0,1	-11,8	-13,5			
III	-18,0	-12,7		-36,3	-19,1	-44,8	5,2	20,6	-0,6	-13,6	-12,8			
10	-23	-13		-36,1	-20,1	-50,2	2,1	24,5	-9,5	-16,6	-8,9			
11	-24	-12		-35,1	-8,7	-50,2	2,4	15,0	-25,0	-20,0	-7,1			

Leto	Industrijska produkcija											
	Skupno			Rudarstvo			Predelovalna industrija					
	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast
2007	131,3	6,2	0,56	119,2	3,6	0,69	132,4	7,5	0,65	115,2	-11,1	-0,96
2008	129,1	-1,7	-0,06	117,3	-1,6	-0,32	130,2	-1,7	-0,03	116,2	0,9	0,00
2009	107,6	-16,7	-1,64	113,7	-3,1	-0,29	107,1	-17,7	-1,77	107,5	-7,5	-0,64
2010	115,3	7,1	0,78	127,5	12,1	1,00	115,3	7,6	0,84	107,8	0,3	-0,06
2011	104,4	2,6	-0,4	118,7	-7,7	-0,73	105,1	2,7	-0,45	89,1	4,6	0,09
2011/II	107,3	4,0		113,8	-9,2		109,5	4,4		81,4	3,8	
7	99,9	-1,2	-1,9	125,0	-8,5	2,09	101,0	-1,7	-2,11	80,1	4,4	-1,59
8	88,9	-1,8	-1,00	119,9	-17,3	4,30	88,0	-2,8	-1,26	84,2	11,8	0,95
9	113,2	2,6	-0,97	136,2	-1,7	5,34	115,3	2,9	-1,29	84,7	-0,4	0,48
III	100,7	0,0		127,0	-9,3		101,4	-0,3		83,0	5,1	
10	106,1	-2,1	-1,97	135,5	-6,0	3,75	106,5	-2,7	-2,45	90,9	4,7	0,22
11	111,8	0,4	-0,35	149,8	-2,5	1,91	111,2	-0,8	-0,51	102,2	13,1	1,59
12	95,8	-8,1	0,19	110,2	-16,3	2,32	93,3	-8,3	0,27	105,4	-4,0	0,67
IV	104,6	-3,1		131,8	-7,9		103,7	-3,8		99,5	4,0	
2012/I	99,6	1,3	1,60	96,6	5,8	-0,78	98,2	1,0	1,68	102,6	3,5	1,15
2	101,2	4,3	1,48	86,9	-11,5	-4,57	99,5	3,3	1,41	108,4	16,1	2,97
3	114,4	-2,3	0,75	91,5	-21,2	-7,20	115,8	-2,6	1,06	97,7	5,5	0,68
I	105,1	0,9		91,7	-10,0		104,5	0,4		102,9	8,3	
4	102,7	3,2	1,19	107,7	-7,5	-2,42	103,5	3,4	1,22	88,3	5,4	0,21
5	107,1	-3,2	0,10	114,3	10,2	-1,60	108,0	-4,6	0,04	91,0	9,9	0,86
6	108,3	-2,0	-0,35	112,8	-6,5	0,16	108,7	4,1	-0,57	96,0	23,9	2,61
II	106,0	-0,8	-	111,6	-1,7	-	106,7	-2,0	-	91,8	12,8	-
7	103,9	4,3	-0,30	118,5	-5,2	0,65	103,4	2,7	-0,67	98,5	23,0	2,39
8	93	4,4	0,03	122,3	2,0	2,27	90,9	2,9	-0,17	97,6	15,9	2,86
9	107,2	-5,5	-1,39	127,5	-6,4	2,85	107,9	-6,6	-1,67	95,6	12,9	-0,09
III	101,4	0,7	-	122,8	-3,4	-	100,7	-0,8	-	97,2	17,1	-
10	113,8	7,1	0,37	124,2	-8,3	1,49	114,1	6,9	0,31	101,6	11,8	0,13

56

Leto	Letalski			Cestni			Promet			Pomorski			Luški	
	PKM mio	letni porast	mesečna rast	tkm	letni porast	mesečna rast	tkm mio	letni porast	mesečna rast	tisoč T	letni porast	mesečna rast		
2007	1185	13,7	0,88	13734	13,4	0,97	46587	-5,2	-0,31	15846	2,5	0,20		
2008	1349	13,8	1,49	16262	18,4	1,50	54715	17,4	1,32	16554	4,5	0,45		
2009	1194	-11,5	-1,16	14762	-9,2	-0,78	51707	-5,5	-0,50	13356	-19,3	-1,70		
2010	1224	2,5	0,19	-	-	-	57320	10,9	1,01	14591	9,2	0,66		
2011	1219	0,2	-0,9	-	-	-	57986	2,8	0,0	16201	14,0	1,2		
2011/II	318	6,9	-	4383	1,5	-	14234	8,7	-	4123	9,6	-		
7	175	-0,2	-0,12	1377	3,5	0,89	5254	5,9	2,73	1284	12,3	-1,06		
8	160	-6,8	-1,81	1116	3,6	0,60	5406	6,9	5,15	1649	76,0	9,73		
9	136	0,0	0,29	1381	3,6	0,40	4656	-7,7	3,80	1174	13,4	-1,98		
III	471	-2,5	-	3874	3,6	-	15316	1,7	-	4106	31,8	-		
10	101	-4,1	-0,73	1492	11,8	-0,29	4932	-1,7	3,27	1610	13,1	-2,16		
11	63	-12,0	-3,89	1470	11,7	-0,33	5130	4,4	2,32	1141	-27,9	-7,65		
12	54	-20,7	-5,02	1241	11,7	-0,34	5226	3,7	0,20	1457	25,7	5,42		
IV	218	-11,0	-	4203	11,7	-	15288	2,1	-	4208	1,0	-		
2012/1	55	-23,0	-4,61	1304	6,0	0,55	5194	19,6	-0,53	1441	5,3	-2,73		
2	56	-15,8	-2,14	1396	6,0	0,63	4690	20,7	-1,65	1197	12,6	-2,97		
3	66	-11,5	-0,66	1517	6,0	0,64	4392	-10,7	-3,19	1429	7,1	2,09		
I	177	-16,8	-	4217	6,0	-	14276	8,6	-	4067	8,0	-		
4	83	-6,1	3,54	1387	-5,3	-1,46	4436	1,5	-3,16	1390	-3,3	0,45		
5	92	-10,3	0,36	1369	-5,3	-1,63	4652	-6,5	-3,79	1574	7,5	3,16		
6	109	-14,2	-0,52	1395	-5,3	-1,72	4989	2,2	-2,29	1541	26,4	5,29		
II	284	-10,7	-	4151	-5,3	-	14078	-1,1	-	4506	9,3	-		
7	141	-19,2	-1,41	-	-	-	5123	-2,5	-0,19	1499	16,8	1,37		
8	136	-15,5	-1,93	-	-	-	4535	-16,1	-0,69	1168	-29,2	0,41		
9	112	-17,7	-0,75	-	-	-	4851	4,2	0,92	1510	28,7	3,57		
III	389	-17,5	-	-	-	-	14509	-5,3	-	4177	1,7	-		
10	82	-18,7	-1,47	-	-	-	4699	-4,7	0,30	1249	-22,4	-6,47		

Leto	Zaposlene osebe						Zaposlenost			Iskalci zaposlitve			Skupaj	
	v podjetjih in organizacijah	letni porast	pri samoz. osebah	letni porast	podjetniki in poklici	letni porast	število	letni porast	aktivno prebivalstvo	letni porast				
2006	675060	1,3	66527	1,7	51519	2,7	85836	-6,6	910675	0,6				
2007	696116	3,1	69933	5,1	53303	3,5	71336	-16,9	925334	1,6				
2008	717564	3,1	72300	3,4	55442	4,0	63216	-11,4	942473	1,9				
2009	699435	-2,5	67937	-6,0	58507	5,5	86353	3,71	944524	0,2				
2010	685733	-2,0	61461	-9,5	59824	2,2	100504	16,4	935543	-1,0				
2011	671812	-2,0	57238	-7,0	61258	2,0	110692	10,0	934658	0,0				
2011/1	670709	-2,3	56634	-10,6	60694	1,5	115132	15,6	935998	0,0				
2	671281	-2,3	56552	-10,0	60945	2,1	115608	15,9	937277	0,2				
3	672062	-2,4	56935	-9,1	61210	2,8	113948	15,2	937052	0,1				
4	672882	-2,3	57626	-7,7	61545	3,9	111561	12,3	938441	0,0				
5	674289	-2,1	58205	-6,4	61736	4,7	108634	10,4	937668	0,0				
6	674400	-2,1	58196	-6,3	61724	4,8	107081	9,1	936291	-0,1				
7	671146	-2,2	57872	-6,3	61373	3,5	107562	9,3	931724	-0,3				
8	670514	-2,0	57543	-6,1	61254	2,4	106996	8,0	930033	-0,3				
9	672235	-2,1	57440	-5,8	61083	1,1	107049	9,3	931540	-0,3				
10	672723	-2,0	57363	-5,3	61164	0,5	110905	8,0	935322	-0,3				
11	671945	-1,9	57006	-4,7	61235	0,6	111069	7,0	934488	-0,3				
12	667560	-0,8	55482	-3,6	61135	1,1	112754	2,5	930065	0,1				
2012/1	665195	-0,8	54454	-3,8	61473	1,3	115965	0,7	927533	-0,9				
2	666092	-0,8	54170	-4,2	61440	0,8	115036	-0,5	927054	-1,1				
3	667916	-0,6	54804	-3,7	61357	0,2	110859	-2,7	925358	-1,2				
4	667700	-0,8	55305	-4,0	61151	-0,6	109084	-2,2	926003	-1,3				
5	667702	-1,0	55422	-4,8	60953	-1,3	106796	-1,7	923735	-1,5				
6	666722	-1,1	55332	-4,9	60701	-1,7	105630	-1,4	921328	-1,6				
7	662760	-1,2	54971	-5,0	60406	-1,6	106896	-0,6	917442	-1,5				
8	660877	-1,4	54695	-4,9	60244	-1,6	106071	-0,9	914491	-1,7				
9	660484	-1,7	54702	-4,8	60395	-1,1	105441	-1,5	913758	-1,9				
10	659188	-2,0	54516	-5,0	60730	-0,7	110886	0,0	918027	-1,8				
11	-	-	-	-	-	-	111471	0,4	-	-				

Leto	Cene življenjskih potrebščin											
	Življenjske potrebe				Osnovna inflacija				Blago		Storitve	
	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	indeks	letni porast	indeks	letni porast
2007	106,39	3,6	0,43	105,07	3,5	0,37	105,29	3,2	108,45	4,8	112,10	3,4
2008	112,33	5,7	0,28	110,19	5,1	0,37	111,28	5,7	114,26	5,3	122,64	9,5
2009	113,12	0,72	0,06	112,40	1,90	0,05	110,85	-0,37	117,96	3,24	117,13	-4,02
2010	115,20	1,80	0,17	112,58	0,15	0,02	113,73	2,60	119,34	1,18	133,46	14,01
2011	117,29	1,81	0,19	113,47	0,79	0,12	117,29	3,12	119,37	0,03	145,09	8,84
2011/II	118,06	1,7	-	113,96	0,4	-	118,43	3,3	119,31	-0,4	144,83	8,4
7	116,65	0,9	-0,03	113,00	0,5	0,16	115,40	1,8	120,95	-0,4	143,67	5,6
8	116,96	0,9	0,01	113,16	0,3	0,05	115,67	2,1	121,36	-0,5	145,84	7,5
9	117,71	2,1	0,20	114,10	1,5	0,24	117,18	2,6	120,47	1,5	145,26	7,7
III	117,11	1,3	-	113,42	0,7	-	116,08	2,1	120,93	0,2	144,92	6,9
10	118,54	2,7	0,41	114,72	1,8	0,24	119,10	3,8	119,41	1,2	147,46	8,5
11	118,85	2,7	0,33	115,08	2,0	0,21	119,44	3,6	119,31	1,2	147,93	8,6
12	118,15	2,0	0,13	114,43	1,6	0,00	118,62	2,8	119,15	0,8	148,27	6,9
IV	118,51	2,5	-	114,74	1,8	-	119,05	3,4	119,29	1,1	147,89	8,0
2012/1	117,54	2,3	0,30	113,21	1,8	0,12	117,63	2,5	120,03	1,7	151,83	6,8
2	118,20	2,9	0,21	113,23	1,9	0,09	118,55	2,9	120,28	2,7	155,32	8,5
3	119,37	2,3	0,15	114,44	1,3	0,05	120,45	3,1	120,12	1,2	157,80	9,5
I	118,37	2,5	-	113,63	1,7	-	118,88	2,8	120,14	1,9	154,98	8,3
4	120,72	2,6	0,25	115,59	1,8	0,27	122,44	3,7	120,48	1,4	160,26	10,1
5	121,45	2,4	0,16	116,06	1,7	0,22	122,91	3,1	120,57	1,0	157,26	7,8
6	120,69	2,3	0,16	115,81	1,5	0,10	121,56	3,1	120,97	1,0	154,78	8,2
II	120,95	2,5	-	115,82	1,6	-	122,30	3,3	120,67	1,1	157,43	8,7
7	119,47	2,4	-0,13	114,72	1,5	0,17	119,56	3,6	121,84	0,7	154,89	7,8
8	120,31	2,9	0,03	114,97	1,6	0,02	120,59	4,3	122,59	1,0	161,34	10,6
9	121,58	3,3	0,46	115,96	1,6	0,25	122,78	4,8	122,44	1,6	165,64	14,0
III	120,45	2,9	-	115,22	1,6	-	120,98	4,2	122,29	1,1	160,62	10,8
10	121,75	2,7	0,47	116,70	1,7	0,23	123,76	3,9	121,51	1,8	162,75	10,4
11	121,64	2,3	0,36	117,05	1,7	0,22	123,25	3,2	121,83	2,1	158,42	7,1

Hamonizirani indeksi cen v Sloveniji (podatki Eurostata)											
Leto	Skupni indeksi		Blago		Storitve		Osnovna inflacija		Energijska		
	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	
2005	100,00	2,47	100,00	2,07	100,00	3,26	100,00	1,16	100,00	11,85	
2006	102,54	2,54	102,06	2,06	103,52	3,52	101,55	1,55	108,45	8,45	
2007	106,39	3,76	105,31	3,19	108,56	4,87	105,07	3,47	112,10	3,36	
2008	112,28	5,53	111,28	5,66	114,26	5,25	110,32	4,99	122,64	9,40	
2009	113,25	0,86	110,85	-0,40	117,96	3,23	112,40	1,88	117,13	-4,38	
2010	115,62	2,09	113,73	2,60	119,33	1,16	112,58	0,16	133,46	13,94	
2011	118,03	2,09	117,29	3,13	119,37	0,00	113,47	0,79	145,19	8,88	
2011/1	115,88	2,33	114,74	3,76	118,01	-0,43	111,18	0,04	142,12	12,56	
2	115,92	2,03	115,25	3,83	117,12	-1,42	111,14	-0,08	143,10	12,29	
3	117,51	2,38	116,83	3,72	118,72	-0,22	112,96	0,55	144,08	11,39	
4	118,37	2,00	118,07	3,23	118,82	-0,39	113,56	0,25	145,60	9,98	
5	119,35	2,43	119,27	3,86	119,38	-0,33	114,16	0,68	145,86	8,61	
6	118,58	1,56	117,94	2,67	119,72	-0,61	114,15	0,40	143,04	6,48	
7	117,31	1,06	115,40	1,80	120,95	-0,44	113,00	0,47	143,67	5,55	
8	117,62	1,20	115,67	2,08	121,36	-0,55	113,16	0,27	145,84	7,52	
9	118,33	2,26	117,18	2,56	120,47	1,67	114,10	1,32	145,26	7,71	
10	119,25	2,91	119,10	3,77	119,41	1,23	114,72	1,69	147,46	8,47	
11	119,44	2,77	119,44	3,58	119,31	1,21	115,08	1,85	147,93	8,64	
12	118,84	2,10	118,62	2,78	119,15	0,78	114,43	1,36	148,27	6,85	
2012/1	118,49	2,25	117,63	2,52	120,03	1,71	112,78	1,60	151,83	6,83	
/2	119,18	2,81	118,55	2,86	120,28	2,70	113,23	1,88	155,32	8,54	
/3	120,38	2,44	120,45	3,10	120,12	1,18	114,44	1,31	157,80	9,52	
/4	121,82	2,91	122,44	3,70	120,48	1,40	115,59	1,79	160,26	10,07	
/5	122,16	2,35	122,91	3,05	120,57	1,00	116,06	1,66	157,26	7,82	
/6	121,40	2,38	121,56	3,06	120,97	1,04	115,81	1,45	154,78	8,21	
/7	120,38	2,61	119,56	3,60	121,84	0,73	114,72	1,52	154,89	7,80	
/8	121,38	3,14	120,59	4,25	122,58	1,00	114,97	1,60	161,34	10,63	
/9	122,71	3,70	122,78	4,78	122,44	1,63	115,96	1,63	165,64	14,03	
/10	123,04	3,18	123,76	3,91	121,51	1,75	116,70	1,73	162,75	10,36	
/11	122,81	2,82	123,25	3,19	121,83	2,11	117,05	1,71	158,42	7,09	

Leto	Harmonizirani indeksi cen v evro območju											
	Skupni indeksi			Blago			Storitve			Osnovna inflacija		
	indeks	letna rast		indeks	letna rast		indeks	letna rast		indeks	letna rast	Energija
2005	100.0	2.2		100.0	2.1		100.0	2.3		100.0	1.5	100.0
2006	102.2	2.2		102.3	2.3		102.0	2.0		101.6	1.5	107.8
2007	104.4	2.1		104.2	1.9		104.5	2.5		103.6	2.0	110.5
2008	107.8	3.4		108.2	4.0		107.2	2.5		106.1	2.5	122.9
2009	108.1	1.0		107.3	-0.9		109.4	2.0		107.6	1.4	112.2
2010	109.8	1.5		109.1	1.6		110.8	1.3		108.6	0.9	120.3
2011	112.8	2.7		112.8	3.4		112.8	1.8		110.5	1.7	134.4
2011/1	110.50	2.32		109.94	2.93		111.34	1.50		108.36	1.19	129.24
2	110.96	2.43		110.31	3.02		111.91	1.63		108.71	1.14	130.34
3	112.47	2.68		112.72	3.42		112.14	1.64		110.07	1.48	133.62
4	113.10	2.84		113.51	3.40		112.54	2.04		110.60	1.79	135.56
5	113.11	2.73		113.60	3.38		112.44	1.82		110.68	1.76	134.69
6	113.10	2.72		113.30	3.23		112.84	1.99		110.80	1.81	133.98
7	112.41	2.54		111.45	2.94		113.81	1.99		110.00	1.55	135.11
8	112.62	2.52		111.62	2.96		114.08	1.95		110.37	1.57	134.86
9	113.48	2.99		113.68	3.73		113.22	1.94		111.22	1.97	136.04
10	113.87	3.03		114.41	3.89		113.13	1.83		111.55	2.00	136.86
11	113.98	3.03		114.79	3.87		112.87	1.86		111.53	1.99	137.75
12	114.35	2.75		114.73	3.33		113.84	1.93		111.94	1.99	137.64
2012/1	113.42	2.64		113.44	3.18		113.42	1.89		110.25	1.89	141.17
2	113.99	2.73		114.03	3.37		113.95	1.82		110.85	1.97	142.78
3	115.47	2.66		116.47	3.33		114.09	1.74		112.27	2.00	145.03
4	116.01	2.57		117.11	3.17		114.48	1.72		112.74	1.93	146.60
5	115.85	2.43		116.89	2.89		114.42	1.78		112.77	1.90	144.55
6	115.76	2.36		116.47	2.79		114.78	1.74		112.94	1.85	142.15
7	115.14	2.42		114.61	2.83		115.91	1.84		112.12	1.92	143.73
8	115.59	2.64		115.16	3.17		116.91	2.48		112.31	1.76	146.82
9	116.44	2.62		117.43	3.24		115.14	2.01		113.10	1.69	148.70
10	116.71	2.49		117.94	3.03		115.14	1.73		113.45	1.68	148.00
11	116.54	2.19		117.83	2.59		114.75	1.64		113.38	1.64	145.86
												5.72

Leto	Industrijske cene											
	Skupaj			Oprema			Repromaterial			Živiljske potreščine		
	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast
2007	108,00	5,5	0,53	101,09	0,9	0,01	111,55	7,6	0,65	104,78	3,2	0,39
2008	114,03	5,6	0,38	104,72	3,6	0,50	117,98	5,8	0,32	110,67	5,6	0,39
2009	113,58	-0,4	-0,16	102,96	-1,6	-0,43	116,68	-1,1	-0,17	110,25	-0,4	-0,15
2010	115,90	2,0	0,17	102,58	-0,4	-0,03	120,07	2,9	0,25	111,36	1,0	0,08
2011	120,28	3,78	0,24	103,19	0,59	0,05	126,30	5,20	0,29	114,12	2,5	0,19
2011/II	120,56	4,1	-	103,06	0,1	-	126,66	5,6	-	114,43	3,1	-
7	120,58	3,7	0,27	103,23	0,5	-0,11	126,77	4,9	0,24	114,26	2,7	0,17
8	120,82	3,8	0,21	103,39	0,5	-0,12	127,13	5,3	0,18	114,27	2,3	0,11
9	120,80	3,6	0,14	103,28	0,4	-0,08	126,91	4,9	-0,03	114,66	2,6	0,25
III	120,73	3,7	-	103,30	0,5	-	126,94	5,0	-	114,40	2,5	-
10	120,68	3,1	-0,02	103,65	0,9	0,17	126,80	4,2	-0,05	114,30	2,0	-0,02
11	120,47	2,9	-0,13	103,31	0,6	-0,03	126,41	3,7	-0,18	114,47	2,3	-0,07
12	120,50	2,6	-0,08	103,58	1,3	0,31	126,09	3,0	-0,02	114,97	2,5	0,08
IV	120,55	2,9	-	103,51	0,9	-	126,43	3,6	-	114,58	2,3	-
2012/I	120,49	1,9	-0,15	103,38	0,7	0,08	126,03	2,0	-0,10	115,20	2,3	0,09
2	120,39	0,7	-0,18	103,64	0,6	0,30	125,95	0,2	-0,12	114,80	1,6	0,07
3	120,81	0,6	-0,07	104,64	1,7	0,42	126,60	0,3	-0,01	114,55	0,8	0,04
I	120,56	1,1	-	103,89	1,0	-	126,19	0,8	-	114,85	1,6	-
4	121,35	0,7	-0,04	104,46	1,2	0,23	127,42	0,5	-0,12	114,91	0,6	0,05
5	121,85	1,3	0,17	104,67	1,6	0,15	127,88	1,2	0,05	115,52	1,1	0,23
6	121,85	0,8	0,11	104,27	1,3	-0,02	127,83	0,7	0,10	115,85	0,9	0,06
II	121,68	0,9	-	104,47	1,4	-	127,71	0,8	-	115,43	0,9	-
7	121,66	0,9	0,25	104,27	1,0	-0,10	127,62	0,7	0,17	115,62	1,2	0,24
8	121,79	0,8	0,29	104,06	0,6	-0,16	127,83	0,6	0,23	115,78	1,3	0,15
9	121,84	0,9	0,21	104,38	1,1	-0,13	127,64	0,6	0,22	116,07	1,2	0,13
III	121,76	0,9	-	104,24	0,9	-	127,70	0,6	-	115,82	1,2	-
10	122,10	1,2	0,16	104,03	0,4	-0,16	127,83	0,8	0,17	116,71	2,1	0,32
11	122,08	1,3	0,24	104,05	0,7	-0,12	127,67	1,0	0,23	116,92	2,1	0,31

Leto	Skupaj bruto			Skupaj neto			Povprečne plače				Število plačanih ur				BTD plača za plačano uro		
	€	letni porast	mesečna rast	€	letni porast	mesečna rast	€	letni porast	mesečna rast	št. plačanih ur	letni porast	mesečna rast	€	letni porast	mesečna rast		
2007	1284,20	5,9	0,53	834,17	7,9	0,64	170	0	-0,02	7,55	5,7	0,54	7,55	5,7	0,54		
2008	1391,14	8,3	0,67	899,65	7,8	0,63	170	0,0	0,0	8,19	8,5	0,56	8,19	8,5	0,56		
2009	1439,26	3,5	0,11	930,16	3,4	0,12	168	-1,2	-1,2	8,58	4,9	0,59	8,58	4,9	0,59		
2010	1494,89	3,9	0,31	966,69	3,9	0,33	168	0,3	0,0	8,87	3,5	0,16	8,87	3,5	0,16		
2011	1524,56	2,0	0,09	987,34	2,2	0,10	167	-0,7		9,08	2,3	0,02	9,08	2,3	0,02		
II	1513,73	2,0	-	981,64	2,2	-	168	-0,2	-	9,00	2,1	-	9,00	2,1	-		
7	1500,16	1,3	0,04	974,91	1,5	0,03	164	-3,5	-	9,12	4,9	1,11	9,12	4,9	1,11		
8	1524,15	2,5	0,28	988,45	2,5	0,20	176	3,5	-	8,66	-0,8	-0,13	8,66	-0,8	-0,13		
9	1506,87	1,4	-0,03	978,20	1,5	-0,10	170	0,0	-	8,86	1,5	1,08	8,86	1,5	1,08		
III	1510,39	1,7	-	980,52	1,8	-	170	0,0	-	8,88	1,9	-	8,88	1,9	-		
10	1510,44	1,5	-0,20	979,53	1,6	-0,18	164	0,0	-	9,19	1,55	-0,19	9,19	1,55	-0,19		
11	1651,88	1,1	-0,13	1053,96	1,2	-0,10	170	0,0	-	9,73	1,14	-1,06	9,73	1,14	-1,06		
12	1546,09	0,8	-0,22	999,33	1,0	-0,20	161	-8,0	-	9,12	4,11	-0,35	9,12	4,11	-0,35		
IV	1569,47	1,1	-	1010,94	1,3	-	165	-2,7	-	9,35	2,3	-	9,35	2,3	-		
2012/1	1529,04	2,2	0,23	993,53	2,2	0,25	169	3,0	-	9,03	-1,2	-0,07	9,03	-1,2	-0,07		
2	1523,11	2,0	0,47	988,47	1,9	0,37	163	3,2	-	9,32	-1,6	-0,69	9,32	-1,6	-0,69		
3	1535,11	0,7	-0,06	995,20	0,8	-0,06	169	-4,0	-	9,06	4,4	0,17	9,06	4,4	0,17		
I	1529,09	1,6	-	992,40	1,7	-	167	0,7	-	9,14	0,5	-	9,14	0,5	-		
4	1519,12	1,0	-0,08	987,67	1,2	-0,05	164	0,0	-	9,29	1,5	0,37	9,29	1,5	0,37		
5	1535,93	1,3	0,26	996,62	1,4	0,29	176	3,5	-	8,74	-1,9	-0,27	8,74	-1,9	-0,27		
6	1501,40	-1,3	-0,39	978,99	-0,7	-0,25	164	-3,5	-	9,14	2,4	0,52	9,14	2,4	0,52		
II	1518,82	0,3	-	987,76	0,6	-	168	0,0	-	9,06	0,7	-	9,06	0,7	-		
7	1498,05	-0,1	-0,29	976,81	0,2	-0,18	170	3,7	-	8,83	-3,2	0,63	8,83	-3,2	0,63		
8	1512,95	-0,7	-0,10	985,55	-0,3	-0,03	176	0,0	-	8,61	-0,6	-0,10	8,61	-0,6	-0,10		
9	1498,00	-0,6	-0,27	972,73	-0,6	-0,29	158	-7,1	-	9,41	6,2	0,61	9,41	6,2	0,61		
III	1503,00	-0,5	-	978,36	-0,2	-	168	-1,1	-	8,95	0,8	-	8,95	0,8	-		
10	1515,95	0,4	-0,05	986,81	0,7	-0,01	175	6,7	-	8,65	-5,9	-0,09	8,65	-5,9	-0,09		

Prihodki javnega sektorja													
Leto	Skupaj			Neposredni davki in ostali prihodki			DDV in trošarine				Carine		
	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €
2007	13421,12	8,3	0,99	8992,07	6,3	0,88	4312,16	11,1	1,09	116,89	128,9	7,95	
2008	14682,00	9,4	0,54	9958,52	10,7	0,73	4604,16	6,8	-1,39	120,09	2,77	-0,91	
2009	13734,30	-6,1	-0,45	9194,90	-6,9	-0,64	4448,90	-2,8	0,01	90,50	-24,0	-4,44	
2010	13652,60	-0,4	0,2	8986,77	-2,2	0,0	4575,15	4,3	0,5	90,68	5,5	2,5	
2011	14318,09	4,8	-0,85	9490,15	5,3	-0,1	4721,80	5,2	-0,3	106,14	17,9	0,0	
2011/II	3964,06	17,2	-	2694,74	21,9	-	1235,86	9,9	-	33,46	35,0	-	
7	1043,53	-6,3	-4,28	654,07	-0,8	-4,42	380,21	-14,6	-4,36	9,25	9,8	-0,66	
8	1186,77	2,6	-0,53	775,32	1,6	-0,89	405,04	4,7	0,14	6,41	-5,5	-5,71	
9	1111,51	-1,5	-1,23	788,18	4,2	-0,15	315,14	-13,5	-3,80	8,19	12,0	-0,23	
III	3341,81	-1,7	-	2217,58	1,6	-	1100,39	-7,8	-	23,85	5,4	-	
10	785,54	-31,0	-9,07	350,40	-53,5	-13,33	427,85	13,8	-2,43	7,30	-20,6	-6,46	
11	1242,83	-1,2	-0,24	758,73	-2,3	-1,73	475,50	0,1	2,32	8,60	21,8	-2,74	
12	1630,66	26,6	5,96	1252,70	44,0	9,78	368,75	-9,9	-1,46	9,21	8,2	0,69	
IV	3659,04	-1,9	-	2361,83	-3,9	-	1272,10	1,3	-	25,11	3,1	-	
2012/1	1186,10	0,3	1,59	753,75	1,4	1,23	425,63	-1,4	2,80	6,72	-13,7	-0,16	
2	1023,10	1,9	-0,48	751,40	3,8	1,71	264,37	-2,8	-4,69	7,34	-4,6	-2,91	
3	1181,22	1,2	2,76	755,11	0,8	1,58	417,85	2,0	6,25	8,26	0,3	1,20	
I	3390,42	1,2	-	2260,25	2,0	-	1107,85	-0,7	-	22,32	-6,0	-	
4	1237,56	3,4	1,84	785,79	-4,9	2,58	443,02	22,4	1,38	8,75	-4,0	-2,60	
5	1117,75	-26,2	-1,27	758,66	-25,1	-1,01	352,53	-27,5	-0,87	6,56	-57,1	-4,64	
6	1161,09	-7,3	-1,07	837,95	-2,1	0,57	316,60	-18,3	-3,85	6,54	-27,7	-5,21	
II	3516,41	-10,0	-	2382,40	-10,7	-	1112,15	-7,8	-	21,86	-29,6	-	
7	1121,01	7,4	-1,66	636,08	-2,8	-3,03	479,02	26,0	1,22	5,91	-36,1	-6,03	
8	1170,12	-1,4	-0,63	770,63	-0,6	-0,57	393,89	-2,8	-0,18	5,60	-12,7	-1,62	
9	1042,21	-6,2	-1,67	723,99	-8,1	-0,98	311,88	-1,0	-2,69	6,34	-22,5	-0,43	
III	3333,34	-0,1	-	2130,70	-3,8	-	1184,79	7,4	-	17,85	-23,8	-	
10	1285,11	63,6	2,93	787,49	124,7	2,80	490,06	14,5	3,72	7,57	3,6	1,80	

Prispevki za socialno varnost												
	Skupno			Zdravstveno zavarovanje			Pokojninsko zavarovanje			Zaposlovanje		
	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast
2007	4972,19	8,4	0,79	1968,62	8,0	0,76	2979,11	8,6	0,81	24,45	9,0	0,95
2008	5496,23	10,5	0,78	2169,86	10,2	0,82	3300,93	10,8	0,77	27,11	10,9	1,18
2009	5597,70	2,01	-0,26	2221,80	2,58	-0,24	3347,60	1,58	-0,27	28,30	4,78	1,42
2010	5690,63	1,7	0,3	2263,68	1,9	0,3	3399,24	1,5	0,3	27,70	-2,0	-1,6
2011	5781,44	1,1	-0,1	2302,45	1,3	0,0	3451,02	0,9	-0,2	27,97	1,8	0,6
2011/II	1472,30	3,9	-	584,90	3,8	-	880,09	3,9	-	7,31	16,2	-
7	475,88	1,1	0,03	189,15	1,2	0,05	284,32	0,9	-0,06	2,40	3,7	-0,49
8	471,30	1,0	0,08	187,87	1,1	0,10	281,10	1,0	0,07	2,33	1,3	-1,39
9	476,10	1,1	-0,09	189,78	0,9	0,03	284,00	1,2	-0,14	2,31	0,6	-6,12
III	1423,27	1,0	-	566,80	1,1	-	849,42	1,0	-	7,04	1,9	-
10	199,89	-57,7	-13,51	95,80	-49,0	-11,27	103,10	-63,5	-15,06	0,99	-56,9	-16,23
11	442,41	-6,9	-1,66	171,44	-9,5	-2,51	267,89	-5,5	-1,19	3,08	33,7	6,93
12	822,70	55,5	13,81	317,16	52,4	12,80	502,92	57,9	14,60	2,62	1,3	-0,71
IV	1465,01	-3,1	-	584,39	-2,0	-	873,91	-3,7	-	6,70	-7,3	-
2012/I	495,59	3,8	2,35	193,45	1,6	1,53	305,49	7,4	3,22	-3,35	-244,2	-
2	480,15	3,2	2,07	193,10	3,9	1,86	285,84	3,2	2,32	1,20	47,8	-
3	500,17	4,5	2,09	197,73	4,0	1,79	299,88	4,8	2,35	2,56	12,0	-
I	1475,91	3,9	-	584,28	3,2	-	891,21	5,1	-	0,41	-93,3	-
4	479,08	0,1	0,64	190,33	-0,1	0,41	286,55	0,3	0,79	2,20	-1,6	-
5	487,99	-5,2	0,42	195,30	-4,2	0,51	290,58	-5,8	0,38	2,12	-16,6	-
6	486,01	1,5	0,16	192,27	1,0	-0,01	292,16	2,2	0,26	1,58	-37,7	-
II	1453,08	-1,2	-	577,90	-1,1	-	869,29	-1,1	-	5,89	-18,6	-
7	471,93	-0,8	-0,61	184,49	-2,5	-0,98	286,97	0,9	-0,35	0,47	-80,4	-
8	483,95	2,7	0,09	198,09	5,4	0,65	293,57	4,4	0,43	-7,71	-430,6	-
9	438,91	-7,8	-1,77	156,25	-17,7	-3,91	281,69	-0,8	-0,35	0,97	-58,1	-
III	1394,79	-2,0	-	538,83	-4,9	-	862,22	1,5	-	-6,27	-189,7	-
10	500,73	150,5	3,12	217,76	127,3	5,10	280,74	172,3	1,72	2,23	124,5	-

Leto	Kreditni podjetjem			Kreditni prebivalstvu			Depoziti podjetij			Depoziti prebivalstva		
	mio. €	letni porast		mio. €	letni porast		mio. €	letni porast		mio. €	letni porast	
2006	11784	22,8		4871	25,8		3299	6,9		10940	6,0	
2007	15292	29,8		6117	25,6		3647	10,5		12003	9,7	
2008	19438	28,0		7443	22,4		3735	2,4		13237	10,3	
2009	20790	0,93		8413	7,49		3868	1,79		14362	4,55	
2010	20827	0,07		9282	10,33		4038	4,40		14897	3,73	
2011	20091	-3,53		9454	1,85		4016	-0,54		15151	1,71	
2010/10	21091	1,47		9149	10,30		3882	3,30		14706	3,89	
11	20980	1,04		9225	10,55		4100	8,35		14739	3,77	
12	20827	0,07		9282	10,33		4038	4,40		14897	3,73	
2011/1	20995	0,57		9226	9,16		3904	3,23		14998	3,30	
2	20979	-0,09		9233	8,88		3909	5,59		15034	3,04	
3	20929	-0,60		9276	7,85		3922	0,80		14940	2,74	
4	20864	-0,92		9304	7,60		3910	-0,66		14923	2,65	
5	20906	-1,49		9383	7,84		3820	-3,07		15120	2,71	
6	20916	-1,53		9425	5,93		3848	-0,34		15145	2,40	
7	20843	-2,16		9507	6,65		3948	2,33		15203	2,92	
8	20742	-1,70		9490	4,72		3960	3,34		15168	2,52	
9	20599	-2,55		9468	3,83		4032	5,30		15146	2,49	
10	20638	-2,15		9481	3,63		3935	1,37		15096	2,65	
11	20648	-1,58		9467	2,62		3974	-3,07		15072	2,26	
12	20092	-3,53		9454	1,85		4017	-0,52		15151	1,71	
2012/1	20191	-3,83		9421	2,11		3945	1,05		15240	1,61	
2	20144	-3,98		9391	1,71		3900	-0,23		15331	1,98	
3	20061	-4,15		9412	1,47		3949	0,69		15282	2,29	
4	20040	-4,41		9380	0,82		3932	0,56		15311	2,60	
5	19982	-4,42		9380	-0,03		3951	3,43		15286	1,10	
6	19838	-5,15		9361	-0,68		3941	2,42		15273	0,85	
7	19711	-5,43		9341	-1,75		3954	0,15		15283	0,53	
8	19670	-5,17		9346	-1,52		4022	1,57		15141	-0,18	
9	19551	-5,09		9338	-1,37		3958	-1,84		15041	-0,69	
10	19450	-5,76		9341	-1,48		4026	2,31		14944	-1,01	

